

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 10 Sayı: 52 Volume: 10 Issue: 52
Ekim 2017 October 2017
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1933>

FARKLI KADEMEDE EĞİTİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN DEĞERLERLE İLGİLİ KAVRAMLARA ATFETTİKLERİ ANLAMLAR*

REFERENCES OF STUDENTS STUDYING IN DIFFERENT GRADES TO THE CONCEPTS RELATED TO VALUES

İsa KAYA**
Nihan SÖLPÜK***
Gökçen GÖÇEN****
Tuğba BİNGÖL*****
Belgin PARLAKYILDIZ*****
Nihan ARSLAN*****

Öz

Değerler eğitiminin bir parçasını da öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin de değerlerle ilgili anlayışlarının incelenmesi, hem öğretmenlerin düşüncelerinin eğitim-öğretim sürecine yansması hakkında fikir verecek hem de eğitim-öğretim sürecinin şekillendirilmesi için eğitimciler ve araştırmacılara yardımcı olacaktır. Bu bağlamda, araştırmada farklı kademelerde eğitim gören öğrencilerin değerlerle ilgili kavramlara atfettikleri anlamları, bir başka deyişle bu kavramların öğrencilerin zihninde çağrıştırdıkları anlamları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu amaçla nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeliyle yapılan çalışmada, Konya il merkezinde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında ilköğretim, ortaokulda ve lisede değerler eğitimi alan 900 öğrenci örneklem olarak seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak, "Değerlerle İlgili Kavram Çağrışım Formu" kullanılmış ve her bir değerle ilgili verilen karşılıklardan "Çağrışım Seti" oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Değer, Kavram, Değerler Eğitimi, Çağrışım Seti.

Abstract

One element of values education is the students. In this respect, the examination of students' understanding about the values is going to provide information about both thoughts of teachers and students in education and teaching processes, and be helpful for teachers and researchers so as to form their education and teaching processes. In this context, references of the students studying in different grades to the concepts related to values, in other words the meanings of these concepts in students' minds were intended to be revealed. For that purpose, descriptive model of quantitative research method was utilized and 900 students who study values education in primary schools, mid-schools and secondary schools in 2016-2017 education year in the province of Konya were selected as sample. "Concept Association Form of Values" was utilized as data collection tool and "association sets" related to each value were created by using the responses given by the students.

Keywords: Value, Concept, Values Education, Association Set.

1. Giriş

Bilim ve teknolojinin hızla ilerlediği günümüzde, siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda yaşanan memnuniyet verici gelişmeler toplum yaşamımızı olumsuz yönde etkileyen birtakım sorunları da beraberinde getirmiştir (Meydan, 2014). Bu sorunlar son yirmi yılda kurumları ve okulları, kaynaklarını öğrenci davranışlarını ve karakterlerini düzenleyici telkinlere ve eğitim programlarına daha fazla yatırım yapmaya ve değerler eğitimi okulda eğitim müfredatının bir parçası haline getirmeye teşvik etmiştir (Singh, 2011).

Okul kavramı, belirli değerleri olan ve bu değerleri hizmet ettiği bireylere yansıtan bir kurumdur. Değer kavramı ise, toplumun veya bir sosyal grubun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen; onların ortak duygu, düşünce, amaç ve yararını yansıtan genelleştirilmiş temel ahlaki ilke ya da inançlar şeklinde ifade edilmektedir (Erjem

* Bu makale, Yükseköğretimde Eğitim Araştırmaları ve Uygulamaları Kongresi'nde (19-20 Mayıs 2017, İstanbul) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, ikaya@fsm.edu.tr

*** Yrd. Doç. Dr., FSMVÜ, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, nsolpuk@fsm.edu.tr

**** Yrd. Doç. Dr., FSMVÜ, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, ggocen@fsm.edu.tr

***** Yrd. Doç. Dr., FSMVÜ, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, tbingol@fsm.edu.tr

***** Yrd. Doç. Dr., FSMVÜ, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, bparlakyildiz@fsm.edu.tr

***** Yrd. Doç. Dr., FSMVÜ, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, narslan@fsm.edu.tr

ve Kızılcılık, 1994). Bu yüzden değer kavramı, okullarda önemli bir kavram olarak kabul edilerek erdem, karakter, ahlak gibi kavramlarla iç içe geçmiştir (Akbaş, 2004). Bir şeyin önemini belirlemede soyut bir ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet ya da yüksek ve yararlı nitelik olan (Ulusoy ve Dilmaç, 2016) değerler duyuşsal alan içerisinde yer alan düşünce ve eylemlerimizi etkileyen, onlara yön veren zihinsel olgulardır. Kısaca, insanın çevresinde olup bitenleri anlama ve yorumlamada kullandığı temel ölçütler olarak tanımlanmaktadır (Demircioğlu ve Tokdemir, 2008).

Değer üretebilme yetisine sahip tek canlı olarak insan bu yetisini doğuştan getirmeyip yaşayarak ve öğrenerek kazanabilmektedir. Bundan dolayı değerlerin öğrenilmesi, içselleştirilmesi ve davranışa dönüştürülmesi süreci başlı başına eğitimin sorunu olmaktadır.

Uluslararası alan yazında değerler eğitimi, karakter eğitimi, toplumsal eğitim, vatandaşlık eğitimi ve ahlaki eğitim gibi farklı temalar içinde ele alınmaktadır (Balcı ve Yanpar Yelken, 2010). Değerler eğitiminin Türkiye’de okullarda uygulaması öncelikle, UNESCO tarafından desteklenen ve “Yaşayan Değerler Eğitim Programı (YDEP)” adı altında 1995 yılında Birleşmiş Milletlerin 50. yıl dönümü kutlamaları için hazırlanan uluslararası bir projeye dayanmaktadır. “Yaşayan Değerler Eğitimi” adı verilen bu eğitim projesinde demokrasi, adalet, özgürlük gibi evrensel değerlerin öğrencilere kazandırılması amaçlanmıştır (Cihan, 2014). Okullarda öğrencilere kazandırılacak belirli evrensel değerleri merhamet, cesaret, nezaket, adalet, dürüstlük, şefkat, sadakat, azim, saygı ve sorumluluk olarak tespit edilmiştir. Kappa da çalışmasında gençlerin öğrenecekleri temel değerler demokrasi, dürüstlük, sorumluluk, ifade özgürlüğü, nezaket, tolerans gösterme, inanç özgürlüğü, yasalara saygı şeklinde ifade etmiştir (aktaran Earley ve Gibbs, 1994).

Yapılan bazı araştırmalara göre, değerler eğitiminin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde pozitif etkilerinin olduğu bilinmektedir (Singh, 2011). Öğrenme iklimi oluşturan okullar ise, bir yandan öğrencilerin akademik gelişmelerini sağlarken diğer yandan onların değerlerine ilişkin davranışlarını sorgulayabileceği en önemli soru olan “ben kimim” sorusuyla ilgili düşündürmeye yönlendirmektedir. Dolayısıyla böyle bir sorgulama ile öğrenci değer anlayışını keşfedebilir ve değerleri ile ilgili gereksinimlerini belirlemeye çalışabilir.

Öğrencilerin ‘değer’ kavramı üzerindeki düşüncelerine, nelere hangi sırada değer verdiklerine, öğrenciler açısından düşünüldüğünde değerler eğitiminin gerçekleşip gerçekleşmediğine yönelik çalışmalardan bazıları şunlardır: Akbaş, 2004; Aydın, 2003; Baş ve Hamarta, 2013; Kıran ve Gül, 2016; Özensel, 2004; Yiğittir ve Adem, 2010.

Topluma yararlı bir birey yetiştirme üzerinde duran değerlerin kazandırılmasında, okulların daha etkili rol oynaması gerektiği belirtilmektedir. Eğitim öğretim sürecinde çocuklara bu değerleri kazandırabilecek okullardaki en önemli unsurlardan biri olarak da öğretmenler gösterilebilir (Yıldırım, 2009). Zira değerler eğitiminde odak nokta öğretmenlerin öğrencilere model olmasıdır.

Yapılan çalışmalar da öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının değerlerin öğretimindeki etkin rolünü önemle ortaya koymaktadır. Bu sebeple, öğretmenlerin değerlere, “değer” kavramına olan yaklaşımlarını ve değer yönelimlerini ortaya çıkarmaya yönelik araştırmalar yapılmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır: Dilmaç ve Ekşi, 2011; Kolaç ve Karadağ, 2012; Kuşdil ve Kağıtçıbaşı, 2000; Sarı, 2005; Yalmancı, 2009.

Halstead ve Taylor’a (2000) göre; öğretmenler değerler eğitiminin özünü oluşturdukları için, değerleri kendi rollerinin bir bölümü olarak göstermek istemeseler bile; öğrenciler, öğretmenlerinin değer yargılarından mutlaka etkilenmektedirler. Öğretmenin seçtiği konular, kullandığı yöntem ve teknikler, sınıfı organize etme biçimi, öğrencilere nasıl yaklaştığı, kendi değerlerini ve değer yargılarını yansıtmaktadır. İşte bu noktada, öğretmenin sınıf içi ve sınıf dışında uyguladığı yöntem ve teknikler, istenilen evrensel değerlerin, öğrenciler tarafından özümsemesini kolaylaştırabilir.

Naylor ve Diem’e (1987) göre okulun taşıdığı değerler ile toplumun değerleri ve toplumda kabul gören değerler arasında paralellik olmadığı sürece bireyler yaşadığı toplumdaki soyutlanabilirler. Okulların, her insanın sahip olması gereken sevgi, hoşgörü, cesaret, saygı, mutluluk, kendine güven vb. değerlerin kazanılmasında büyük payının olduğu, en önemlisi de okulun öğrencilere pozitif değerler vererek, toplum için olumlu bir gelecek hazırladığı Cafo ve Somuncuo (2000) tarafından ifade edilmiştir. Kültürün belkemiğini oluşturan değerler sistemi, insanlar arası iletişimi sağlar ve aynı zamanda da keyfi uygulamalardan ve davranışlardan korur. Ayrıca bir arada yaşayan ve üreten insanların tarihsel bilinçlerini güvence altına alır. Buradan hareketle, eğitimi değerlerle ortak paydada buluşturan noktanın, eğitimin aktarım sürecini yerine getiren kurumun okullar olduğu söylenebilir (Cihan, 2014).

Milli Eğitim Bakanlığı’nın ve İl müdürlüklerinin uygulamalarına bakıldığında genelde okullarda sevgi, sorumluluk, saygı, hoşgörü, duyarlılık, özgüven, empati, adil olma, cesaret, liderlik, nazik olmak, dostluk, yardımlaşma, dayanışma, temizlik, doğruluk, dürüstlük, aile birliğine önem verme, bağımsız ve özgür düşünebilme, iyimserlik, estetik duyguların geliştirilmesi, misafirperverlik, vatanseverlik, iyilik

yapmak, çalışkanlık, paylaşımcı olmak, şefkat, merhamet, selamlaşma, alçakgönüllülük, kültürel mirasa sahip çıkma, fedakârlık değerlerinin ele alındığı görülmektedir (MEB, 2013). Millî Eğitim Bakanlığı 2010-2011 eğitim öğretim yılının ilk haftasında okullarda ders içi ve ders dışında, değerler eğitime yönelik etkinlikler gerçekleştirilmesi ile ilgili bir genelge yayınlamış ve bu genelge ile birlikte okullarda komisyonlar oluşturularak değerler eğitimi çalışmaları daha sistemli ve düzenli yürütülmeye başlanmıştır (MEB, 2010).

Kuşdil ve Kağıtçıbaşı'na (2000) göre, değerlerin insan davranışlarını açıklamada temel olarak görülmesi ve hem birey hem de grup düzeyinde bilgi sağlayabilen bir kavram olması, sosyal bilimcilerin değerlere yoğun ilgi göstermelerinin nedenleri arasında sayılmaktadır. Değerlerle ilgili literatür incelendiğinde, bu çalışmaların özellikle okullarda uygulanan değer eğitimi programlarının etkililiği üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Değerlerin yapısı ve farklı değişkenlerle ilişkileri sıkça araştırılmış olmasına rağmen değerlerin kesin olarak neleri içerdiğine ilişkin tam bir netlik kurulamamıştır. Çoğu araştırmacılar değerleri çok farklı ve iç içe geçmiş çeşitli kavramlarla ilişkilendirerek açıklamışlardır. Bu doğrultuda, değerler üzerine araştırma yapmanın en önemli ana hedeflerinden biri de bireylerin değer konusundaki görüşlerinin, onların tutum, davranış ve toplumsal yaşam becerileri ile ilgili uygulamalarını ortaya çıkarmaktır.

Tüm bunlar değerlendirildiğinde öğrencilerin farklı değerleri nasıl anlamlandırdıklarına yönelik çalışmaların sınırlı olduğu fark edilmiştir. Çalışmada, son yıllarda evrensel değerler olarak kabul gören ve okullarda farklı yöntem ve tekniklerle programda yer verilen adalet, cesaret, çalışkanlık, doğruluk, dostluk, dürüstlük, empati, hoşgörü, iyilik, kardeşlik, merhamet, sabır, saygı, vatanseverlik, yardımlaşma, fedakarlık, temizlik, şefkat, misafirperverlik, özgüven, cömertlik, alçakgönüllülük, paylaşmak, komşuluk, sevgi, sorumluluk değerlerine farklı kademede eğitim gören öğrencilerin attettikleri anlamları tespit etmek amaçlanmıştır. Böylece değerlerle atfedilen anlamlarla ilgili bir çağrışım seti oluşturulacak ve değerlere tek bir kademe atfedilen anlamlar da analiz edilebilecektir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli geçmişte veya halen var olan durumu var olduğu gibi betimleyen bir araştırmadır (Karasar, 1999).

2.2. Araştırma Örnekleme

Konya il merkezinde 2016-2017 eğitim-öğretim yılında ilkökul, ortaokul ve lisede değerler eğitimi alan 1084 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini belirlemek için ise ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın belirlenen niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulmasıyla ölçüt örnekleme tanımlanmaktadır (Sauders, Lewis ve Thornhill, 2012). Bu araştırmada ölçüt devlet okullarında değerler eğitimi alan öğrencilerden oluşmaktadır.

Araştırmanın örnekleminde yer alan öğrencilerin özellikleri şöyle gösterilebilir:

Tablo 1: Çalışma Grubuna Ait Demografik Bilgilerin Dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Kadın	660	0,61
	Erkek	424	0,39
Eğitim Kademesi	İlkokul	138	0,13
	Ortaokul	350	0,32
	Lise	596	0,55

Araştırmadaki katılımcıların 660'ı kız öğrenci 424'ü erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Eğitim düzeylerine göre ise katılımcıların sayısına bakıldığında 138 ilkökul öğrencisi, 350 ortaokul öğrencisi, 596 lise öğrencisi bulunduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak, eğitim-öğretim sürecinde yer alan değerler arasından belirlenen değerlerin pilot uygulama sonucuna ve araştırmacı görüşlerine göre geliştirilen "Değerlerle İlgili Kavram Çağrışım Formu" kullanılmıştır. Öncesinde pilot çalışma yapıp, öğrenci görüşlerine göre araştırma formu geliştirilmiştir. "Değerlerle İlgili Kavram Çağrışım Formunu" oluşturan 26 değer kavramları ise adalet, cesaret, çalışkanlık, doğruluk, dostluk, dürüstlük, empati, hoşgörü, iyilik, kardeşlik, merhamet, sabır, saygı, vatanseverlik, yardımlaşma, fedakârlık, temizlik, şefkat, misafirperverlik, özgüven, cömertlik, alçakgönüllü, paylaşmak, komşuluk, sevgi ve sorumluluktur.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma sınıflarda 25-40 kişilik katılımcı gruplarıyla uygulanmıştır. Araştırma formunun uygulanma süresi yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Her katılımcı formda yer alan değerlere ilişkin çağrışım (her bir kelimeye ilişkin öğrencinin aklına gelen ilk sözcük) ilgili yazarak değerlendirme yapmıştır. Bu değerlendirmelere bağlı olarak her bir eğitim kademesine yönelik çağrışım seti oluşturulmuş ve çağrışım setinden hareketle yalnızca bir eğitim kademesinde söylenen kavramların analizi yapılmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Farklı kademelerde eğitim gören öğrencilerin değerlerle ilgili kavramlara atfettikleri anlamları ortaya koymayı amaçlayan çalışmada ilk olarak öğrencilerin kavramlara atfettikleri anlamlardan ilkökul, ortaokul ve lise kademelerinde olmak üzere bir çağrışım seti oluşturulmuştur. Ardından çağrışım setinden hareketle, öğrencilerin atfettikleri anlamlar içinde yalnız tek bir eğitim kademesinde bulgularanan anlamların analizi yapılmıştır. Böylece değerlerle ilgili kavramlara sıklıkla atfedilen anlamların eğitim kademelerine göre nasıl değiştiği ortaya konmak istenmiştir.

3.1. Değerlerle İlgili Kavramlara Atfedilen Anlamlardan Oluşturulan Çağrışım Setine Yönelik Bulgular

İlkokul, ortaokul ve lise kademesinde eğitim gören öğrencilerin değerlerle ilgili kavramlara atfettikleri anlamları gösteren çağrışım seti "Ek 1"de yer almaktadır. Çağrışım seti, öğrencilerin değerlerle ilgili bir kavramı ilk okuduklarında akıllarına gelen anlamları ifade etmektedir. Çağrışım setinin oluşturulmasında öğrencilerin kavramlara atfettikleri anlamların sıklığının iki ve ikiden büyük olmasına dikkat edilmiştir. Böylece öğrenciler tarafından söylenen anlamların tesadüfi olmasının önüne geçilmek istenmiştir. Ekte öncelikle ilkökul öğrencilerinin 26 kavrama atfettikleri anlamların sıklığına göre bir çağrışım seti oluşturulmuştur. Ardından ortaokul ve lise öğrencileri için de birer çağrışım seti oluşturulmuştur. Çağrışım setine "Ek 1"den ulaşılabilir.

3.2. Değerlerle İlgili Kavramlara Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlara Yönelik Bulgular

Bu bölümde ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin değerlerle ilgili olarak belirlenmiş olan 26 kavramı ilk okuduklarında akıllarına gelen anlamlardan hangilerinin tek bir eğitim kademesinde söylenmiş olduğunu ortaya koymak amaçlanmıştır.

Bu amaçla, 26 kavram ve bu kavramlara tek bir kademe atfedilen anlamlar sıklıklarıyla birlikte sunulmaktadır.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan ilki "dürüstlük" kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 1: Dürüstlük Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Babam			11	Kendim			3	İnsan olmak			2
Atatürk			6	Mevlana			3	İşine gelmek			2
Karakter			5	Samimi			3	Kabullenme		2	
Kardeşlerim			5	Söz			3	Kişilik			2
Yok			5	Yardımsaver	3			Mertlik			2
Dobralık			4	Ağabeyim			2	Öğretmen			2
Türkiye			4	Ablam			2	Özü sözü bir			2
Ahlak			3	Babaanne			2	Para			2
Davranış			3	Bir şey gizlememek	2			Paylaşmak	2		
Doğru konuşmak			3	Borç			2	Sadakat			2
Efendi			3	Cömertlik		2		Sözünde duran			2
Erdem			3	Doğru yol			2				
Hak			3	Doğrucu			2				
Hoşgörü	3			Edep			2				
İyi davranmak	3			Güzellik			2				
İyi insan			3	İman			2				

"Dürüstlük" kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak "dürüstlük" kavramına en sık atfettikleri anlamın "babam" olduğu görülmektedir. Bu da lise öğrencilerinin "dürüstlük"ü aile bireylerinden biriyle ilişkilendirdiğini göstermektedir ki öğrencilerin verdiği cevaplar arasında "kardeşlerim, ağabeyim, ablam, babaanne" cevapları da bulunmaktadır. "Dürüstlük kavramına sıklıkla yanıt verilen cevaplar arasında "Atatürk, Mevlana, öğretmen" ifadeleri de bulunmaktadır. Bu ifadeler de lise öğrencilerinin "dürüstlük" kavramını kişilerle ilişkilendirdiğini göstermektedir. Bu ilişkilendirmede "öğretmen" ifadesinin bulunması, öğrencilerin gözünde öğretmenin "dürüstlük" değerini taşıyan bir birey

olması gerektiğini gösteriyor olduğu söylenebilir. Böyle olsa da lise öğrencilerinin “dürüstlük” kavramına “yok şeklinde cevap vermeleri de lise öğrencilerinin diğer kademedeki öğrencilere göre “dürüstlük” kavramının “var-yok” düzeyinde analiz edebildiklerini ve “yok” sonucuna ulaştıklarını gösterdiği söylenebilir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “dürüstlük” kavramına en sık attıkları anlamların çok daha az olduğu ve bu cevaplarında “iyi davranmak, cömertlik, kabullenme” gibi kavramı açıklayıcı ifadeler olduğu görülmektedir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “empati” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 2: Empati Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Karşındakini düşünmek			10	Rehber öğretmen		3		Merhamet			2
Değişkenlik			6	Sohbet			3	Olay			2
İki kişi gibi düşünmek			6	Suriyeliler			3	ÖSYM			2
Kimseyle başaramadığı			6	Ağabeyim	2			Sen ve ben			2
Atatürk			4	Aile			2	Sokak hayvanları		2	
Mevlana			4	Akıl			2	Sosyallik	2		
Dostluk	3			Annem			2	Sözler			2
Eş duygu			3	Bencil		2		Uyum			2
Farklı bakış			3	Görüş			2	Vicdan			2
Güzel konuşmak			3	Güzellik			2	Yaklaşma			2
İnsanlık			3	Haksızlık	2						
Kavga			3	İlişki			2				
Ön yargılı olmama			3	Kişilik			2				
Psikolog		3		Kuzen			2				

“Empati” kavramına ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin attıkları anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “empati” kavramına en sık attıkları anlamın “karşındakini düşünmek” olduğu görülmektedir. Böyle bir ifade, lise öğrencilerinin “empati” kavramı denince ilk akıllarına gelenin kelimenin ilk anlamı olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin “değişkenlik, iki kişi gibi düşünmek” gibi cevapları da öğrencilerin kelimenin ilk anlamını düşündüğünü göstermektedir. Bununla birlikte öğrenciler “empati” denince “Atatürk, Mevlana” gibi kişiliklerin geldiği, öğrencilerin kavram ile kişiliği ilişkilendirdiği görülmektedir. Lise öğrencilerinin “empati” kavramına karşılık olarak verdiği cevaplardan bir diğeri de “Suriyeliler”dir. “Suriyeliler” cevabını yalnızca lise öğrencilerinin vermesi, lise öğrencilerinin çevrelerinin daha da farkında olduğu söylenebilir. Lise öğrencilerinin “Suriyeliler” cevabı, “Suriyeliler”e davranış konusunda lise öğrencilerinin düşüncesini göstermektedir. Lise öğrencilerinin diğer kademe öğrencilerinden farklı olarak “ÖSYM” cevabını vermeleri de öğrencilerin sınavlara daha yakın olmasıyla açıklanabilir. Lise öğrencilerinin bu kavrama “ÖSYM” cevabını vermelerinin sebebi olarak da kurumdan “empati” beklentisi içinde olduklarını düşündürmektedir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “empati” kavramına en sık attıkları anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin “psikolog, rehber öğretmen” cevabını verdiği görülmektedir. Bunun sebebi, öğrencilerin bu kavramı daha çok bu kişilerden duymaları olabilir. İlkokul öğrencilerinin ise “dostluk, haksızlık, sosyallik” cevapları ile bu kavramı diğer öğrencilere tam olarak ifade edemedikleri söylenebilir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “hoşgörü” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 3: Hoşgörü Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
İslam			9	Ön yargısız olmak	5			Anne baba			4
Şefkat			6	Aile			4	Atatürk			4

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Değer vermek		4	
Osmanlı			4
Terbiye			4
Tölerans			4
Yumuşak			4
Empati		3	

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Fikirilere saygı duyma		3	
Medeniyet		3	
Affetmek		2	
Ailem		2	
Akrabalarım		2	
Duyarlılık		2	

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Hata			2
İnce düşünen			2
Kabullenmek			2
Kimseyi dışlamamak		2	

“Hoşgörü” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “hoşgörü” kavramına en sık atfettikleri anlamın “İslam” olduğu görülmektedir. Buna göre lise öğrencileri “hoşgörü” ile “İslam” dinini birleştirdiği görülmektedir. Bunun yanında lise öğrencileri, “hoşgörü”yle “aile, anne-baba” gibi aile kavramını ilişkilendirmişlerdir. Bunun yanında “empati” kavramı lise öğrencileri tarafından “Atatürk, Osmanlı” gibi kişi ve toplulukla da ilişkilendirilmiştir.

Ortaokul ve ilkökul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “hoşgörü” kavramına en sık atfettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul ve ilkökul öğrencilerinin söyledikleri anlamların kavramı açıklar nitelikte olduğu görülmektedir. Bunun yanında ortaokul öğrencileri “hoşgörü” kavramı ile aile bireylerini ilişkilendirmişlerdir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “iyilik” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 4: İyilik Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Cennet			7	Vicdan			4	Amel			2
Reis			7	Ablam			3	Anlayış		2	
Safılık			7	Bağış		3		Beyaz			2
Annem			6	Değer			3	Cömertlik			2
Mevlana			6	Deniz			3	Destek vermek		2	
Para			5	İçtenlik			3	Herkese yardım		2	
Temiz kalp			5	İnsan			3	İslam			2
Atatürk			4	İnsanlık			3	Kaybetmek			2
İnsan sevgisi			4	Sevdiklerim			3	Müslüm			2
Menfaat			4	Sıcakkanlı		3		Yengem			2
Sadaka			4	Adam satmamak			2	Yunus Emre		2	

“İyilik” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “iyilik” kavramına en sık atfettikleri anlamların “cennet, reis, safılık” olduğu görülmektedir. Lise öğrencilerinin “cennet” cevabı iyilik ile dini bilgiyi ilişkilendirdiklerini göstermektedir. Öğrencilerin “İslam, Müslüm” cevabını vermeleri de bu görüşü desteklemektedir. Bunun yanında öğrencilerin “reis” cevabı araştırmanın yapıldığı tarihte ve öğrencilerin siyasi bilgisiyle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin “iyilik” kavramı denince “Atatürk, Mevlana” gibi önemli kişilikleri de hatırladıkları görülmektedir.

Ortaokul ve ilkökul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “iyilik” kavramına en sık atfettikleri anlamlar incelendiğinde ortaokul öğrencilerinin kavramı maddi ve manevi yardımla ilişkilendirdikleri “bağış, destek vermek, herkese yardım” gibi cevaplardan anlaşılabilir. İlkokul öğrencileri ise “iyilik” kavramına diğer öğrencilerden farklı bir cevap vermemişlerdir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “kardeşlik” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 5: Kardeşlik Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Türkiye			10	Her zaman yanında olan	3			Din		2	
Dayanışma			6	Hz. Muhammet		3	3	Doğruluk		2	
İslam			5	İnsan			3	Ebedî			2
Sorumluluk			5	Kankalık		3		Ensar muhacir			2
Abla			4	Merhamet			3	İmam Hatip			2
Atatürk			4	Omuz omuza			3	Kankam		2	
Güvenme		4		Öz kardeşten öte			3	Karındaş		2	
İkiz olmak			4	Sadakat			3	Karşılıksız sevgi			2
Yoldaş			4	Türk halkı			3	Korumak		2	
Ben	3			Ümmet			3	Sıra arkadaşım			2
Oyun oynamak	3			Vefa			3	Sinir			2
Anlaşma			3	Sırt sırta gelmek	2						
Asker			3	Aynı anneden			2				
Ayrılmamak			3	Azerbaycan			2				
Barış		3		Bizim sınıf			2				
Dert ortağı		3		Değer		2					

“Kardeşlik” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “kardeşlik” kavramına en sık atfettikleri anlamların “Türkiye, dayanışma, İslam, sorumluluk” olduğu görülmektedir. Lise öğrencilerinin diğer kademe öğrencilerinden farklı olarak “kardeşlik”le “Türkiye”yi ilişkilendirdikleri görülmektedir bunun da Türkiye’nin siyasi tutumunu, öğrencilerin gözünden yansıttığı söylenebilir. Öğrencilerin “Türkiye halkı” cevapları da bu tutumu desteklemektedir. Bu tutumla ilişki olarak öğrencilerin “Azerbaycan” cevabını vermeleri de öğrencilerin bu ülkeye ve ülke insanına verdikleri değeri gösterdiği söylenebilir. Lise öğrencilerinin “İslam, Hz. Muhammet, ensar-muhacir, imam hatip gibi cevapları da lise öğrencilerinin “kardeşlik” ile dini ilişkilendirdiğini göstermektedir.

Ortaokul ve ilkökul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “kardeşlik” kavramına en sık atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavram için ortaokul öğrencileri, “güvenme, barış, değer” gibi soyut kavramları söylemişlerdir. Bunun yanında ilkökul öğrencilerinin bu kavramı “ben” diyerek kendisiyle ya da “oyun oynamak” diyerek yakın çevresiyle ilişkilendirdiği görülmektedir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “merhamet” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 6: Merhamet Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Çocuk			7	Kendim			3	İlgi		2	
Alçak gönüllülük			5	Türkiye			3	İslam		2	
Affedici		4		Ailem		2		Meyve		2	
Anne baba			4	Düşünce		2		Üzülme		2	
Atatürk			4	Empati		2		Üzüntü		2	
Yaşlı			4	Hz. Yusuf		2		Yardımsever		2	
Şefkat		4		İçi sevgiyle dolu		2		Büyüklik			2
Acı	3			İçinde bulunan duygu		2		Cömertlik			2
Dürtüst	3			İyi kalp		2		Duygusal			2
İyi davranmak	3			Kalp		2		Güzel			2
Babam			3	Yavru kedi		2		Hayvanlara sevgi			2
İyi niyet			3	Dostluk	2			İnsan			2

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
İyi			2	Temiz kalp			2
İyi gönül			2	Yufka yürek			2
Karınca			2	Yürek			2
Mevlana			2	Zulüm			2

“Merhamet” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin attettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir. Ancak bu kavrama verilen yanıtların diğer kavramlara verilen yanıtlardan eğitim kademeleri bazında daha çok dağılım gösterdiği söylenebilir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “merhamet” kavramına en sık attettikleri anlamların “çocuk, alçak gönüllülük” olduğu görülmektedir. “Merhamet” deyince öğrencilerin aklına ilk olarak “çocuk”un gelmesi, merhamet duygusunun daha çok çocuklara gösterilmesi gerektiğini düşünmelerinden olabilir. Bunun yanında öğrenciler bu duygu ile “yaşlı, baba, ailem, yavru kedi, hayvanlara sevgi, karınca” gibi ifadeleri de ilişkilendirmişler böylece bu duyguyla birlikte bunlara değer verdiklerini yansıtmışlardır denebilir.

Ortaokul ve ilkökul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “merhamet” kavramına en sık attettikleri anlamlar incelendiğinde, öğrencilerin kavramı affetmek, şefkat gibi soyut duygularla ve bu duyguyu kendilerinde harekete geçiren kişi ve şeylerle ilişkilendirdikleri görülmektedir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “sabır” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 7: Sabır Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Güç			8	Kendine hâkim olmak		3		Kardeş			2
Okul			8	Örke		3		Katlanma		2	
Tahammül			7	Aşk			2	Merhamet			2
Kendim			6	Atasözü	2			Mevlana		2	
Nefis			6	Cesaret	2			Özveri			2
Tesbih			6	Dua		2		Salavat			2
Atatürk			4	Hazmetmek			2	Sınır		2	
Düşünme			4	Hoşgörü	2			Stres			2
Dert			3	İnsan		2		Ya sabır		2	
Derviş			3	İrade		2		Zorluk		2	

“Sabır” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin attettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “sabır” kavramına en sık attettikleri anlamların “güç, okul, tahammül” olduğu görülmektedir. Lise öğrencilerinin “sabır”ı “güç” ve “tahammül” ile açıklamaları “sabır” kelimesinin kelime anlamıyla ilgili olabilir. “Sabır” denince lise öğrencilerinin aklına diğer kademe öğrencilerinden farklı olarak “okul” gelmesi, öğrencilerin diğer kademe öğrencilerinden daha uzun süren eğitim hayatıyla ilişkili olabilir.

Ortaokul ve ilkökul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “sabır” kavramına en sık attettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencileri “kendine hakim olmak” gibi açıklayıcı bir karşılık vermişken ilkökul öğrencileri kavram ile “cesaret, hoşgörü” gibi kavramları ilişkilendirmişlerdir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “saygı” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 8: Saygı Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Doğruluk			6	İtaat			3	Öğrenci			2
Hürmet			6	Karakter		3		Öğretmen			2
Hz. Muhammet			6	Karşı gelmek	3			Önem			2
Efendi			4	Kimse	2			Sabır			2
Eğilmek			4	Komşuluk			2	Saygı			2
Erdem			4	Kural			2	Sevgi			2
Gerekli			4	Küçükler		2		Sınır			2
Güzel davranma			4	Makam	2			Terbiye		2	
Her şey			4	Merhamet	2			Toplum		2	
Yardım		4		Mutluluk			2	Yaşlılar		2	
İnsan			3	Olgunluk			2	Zorunluluk	2		

“Saygı” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “saygı” kavramına en sık atfettikleri anlamların “doğruluk, hürmet, Hz. Muhammet” olduğu görülmektedir. Öğrencilerin “Hz. Muhammet” ile “saygı” kavramını ilişkilendirmeleri dini bilgileriyle ilişkilidir. Bunun yanında “öğrenci, öğretmen” ifadeleri de lise öğrencilerinin öğrenci-öğretmen iletişimine verdikleri değeri gösterir niteliktedir.

Ortaokul ve ilkökul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “saygı” kavramına en sık atfettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin kavramı “toplum, küçükler, yaşlılar” gibi kimselerle ilişkilendirebildikleri görülmektedir. İlkokul öğrencileri ise daha az farklı dile getirmişlerdir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “vatanseverlik” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 9: Vatanseverlik Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Milliyetçi			19	Cumhuriyet		2		Cumhurbaşkanı			2
Ben			10	Fethi Sekin			3	Devlet			2
Türklük			8	Her şey			3	Fırat Yılmaz Çakıroğlu			2
Yurt			7	Hz. Muhammet			3	İhanet			2
Görev			6	İnsan	3			İşini iyi yapmak			2
İyilik	6			Memleket			3	Kahraman		2	
Vatandaş			5	Merhamet	3			Kendim			2
Bağımsızlık			4	Öğretmenim			3	Namus			2
Canını verme		4		Sevmek	3			Özgürlük			2
Her şeyi göze almak		4		Uğruna ölmek			3	Sahip çıkma		2	
Polis			4	Annem	2			Seyit Onbaşı		2	
Ülkücü			4	Ay yıldız			2	Toprak			2
Aşk			3	Bağlılık			2	Yardımseverlik	2		

“Vatanseverlik” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “vatanseverlik” kavramına en sık atfettikleri anlamların “milliyetçi, ben, Türklük” olduğu görülmektedir. Öğrenciler vatansever bir insanı “milliyetçi” olarak nitelendirmektedir. Ayrıca lise öğrencilerinin diğer kademe öğrencilerinden farklı olarak sıklıkla “ben” yanıtını vermelerinden lise öğrencilerinin kendilerini daha fazla “vatansever” olarak nitelendirdikleri söylenebilir. Aynı zamanda lise öğrencileri “vatanseverlik” ile “Türklük”ü de

ilişkilendirilmiştir. Bunun yanında lise öğrencilerinin gözünde “vatanseverlik”, “yurt, memleket, ay yıldız, devlet, toprak” gibi ifadelerle tanımlanmaktadır. “Vatanseverlik” denince lise öğrencilerinin akıllarına “Fethi Sekin, Fırat Yılmaz Çakıroğlu” gelmektedir. Bu da lise öğrencilerinin güncel olaylarla ilgilendiklerini ve kavramları adlandırmalarının güncel olaylarla bir başka deyişle yakın tarihle ilişkili olduğunu göstermektedir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “vatanseverlik” kavramına en sık atfettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin “canını verme, göze alma, kahraman, Seyit Onbaşı” gibi cevaplar vererek kavramı diğer öğrencilerden farklı olarak kahramanlıkla ilişkilendirdikleri; ilkokul öğrencilerinin ise kavramı “iyilik, yardım, merhamet” gibi başka kavramlarla anlamlandırdıkları görülmektedir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “yardımlaşma” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 10: Yardımlaşma Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Kopya			14	İmece		3		İşbirliği		2	
İnsanlık			12	Millet			3	Kolaylaştırmak		2	
Sevap			10	Muhtaç			3	Kömür			2
El birliği			8	Okul			3	Mutluluk			2
İnsan			6	Sigara			3	Mülteciler			2
Aşevi			5	AFAD			2	Polis			2
Atatürk			4	Alıp vermek			2	Sınavlar			2
Hayırsever			4	Anne		2		Sivil			2
Hz. Muhammet			4	Bir şey söylemek	2			Toplum			2
Kermes			4	Cami			2	Türkiye			2
Sadaka		4		Çıkarırsızlık			2	Vatan			2
Türkler			4	Ekmek		2		Yetim			2
Ablam			3	Empati			2	Yetim kumbarası			2
Doğruluk			3	Gizlilik			2				

“Yardımlaşma” kavramına ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “yardımlaşma” kavramına en sık atfettikleri anlamların “kopya, insanlık, sevap” olduğu görülmektedir. Lise öğrencilerinin “yardımlaşma” kavramını diğer kademe öğrencilerinden farklı olarak en sık olarak “kopya” ile ilişkilendirmeleri lise öğrencilerinin dersle, okulla daha ilgili olduğunu düşündürmektedir. Öğrencilerin bu kavrama lise öğrencilerinin “yardımlaşma” kavramına “aşevi, AFAD, cami” olarak cevap verilmesi öğrencilerin akıllarına yardım dağıtılan yerlerin de geldiğini göstermektedir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “yardımlaşma” kavramına sıklıkla atfettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin kavramı “sadaka, imece, annem” gibi somut kavramlarla açıkladıkları, ilkokul öğrencilerinin ise diğer öğrencilerden farklı olarak çok daha az anlamlandırma yaptığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “fedakârlık” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 11: Fedakârlık Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Ömer Halis Demir			18	Dayanışma		5		Kedini düşünmemek		4	
Asker			9	Kardeşlik			5	Çaba			3
Taviz			9	Türkiye			5	Doğruluk			3
Atatürk			8	Düşünceli			4	Her şeyi yapmak		3	
Karşılıksız			6	Hz. Muhammet			4	Peygamber			3

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Ağabeyim			2	Gözün görmemesi		2		Polis			2
Atılım			2	İyimser			2	Risk			2
Cefa			2	Kurtuluş Savaşı		2		Saygı	2		
Çanakkale			2	Mülayim			2	Suriye			2
Çıkar			2	Nankörlük			2	Şefkat	2		
Çok para vermek			2	Olmasa da olur			2	Türkler			2
Göz yummak			2	Öğretmen			2	Vatan sevgisi			2
Göze almak			2	Öne atlamak			2	Yetim		2	

“Fedakârlık” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin attettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “fedakârlık” kavramına en sık attettikleri anlamın “Ömer Halis Demir” olduğu görülmektedir. Bu cevaptan hareketle öğrencilerin değer anlayışlarının güncel olaylarla birlikte değişiyor olduğu söylenebilir. Ayrıca bu cevabı yalnızca lise öğrencilerinin vermesi de bu güncel olaylarla lise öğrencilerinin daha ilgili olmasından ya da derslerde güncel olaylardan daha fazla konuşulmasından kaynaklanabilir. Lise öğrencilerinin “fedakârlık” kavramına sıklıkla verdikleri cevaplar incelendiğinde akıllarına “asker, Atatürk, Hz. Muhammet, peygamber, öğretmen, polis, Türkler” gibi fedakârlık yapan kişilerin; “Türkiye, Çanakkale, Suriye” gibi vatan uğruna mücadele edilen yerlerin geldiği görülmektedir.

Ortaokul ve ilkökul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “fedakârlık” kavramına sıklıkla attettikleri anlamlar incelendiğinde öğrencilerin kavramı farklı kavramlarla “fedakârlık” kavramını açıklayıcı nitelikte anlamlandırmalar yaptığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “temizlik” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 12: Temizlik Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Hız. Muhammet			6	Güzellik			3	İç güzelliği			2
Safılık			6	Kendim			3	İyilik		2	
Sünnet			5	Kirletmemek		3		Koku			2
Bayram			4	Kova		3		Mutluluk			2
İbadet			4	Misafir			3	Oda		2	
Müslüman			4	Peygamber		3		Özen	2		
Pislik			4	Tertip			3	Parlaklık		2	
Yorulmak			4	Asker			2	Sarı bez		2	
Abla		3		Bez		2		Silmek	2		
Atatürk			3	Çalışmak		2		Sorumluluk			2
Beyaz			3	Din		2		Şampuan			2
Çamaşır suyu			3	El yıkamak		2		Vileda		2	
Domestos			3	Hacı Şakir			2	Yardım			2

“Temizlik” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin attettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama ortaokul öğrencilerinin ilkökul ve lise öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir. Kavramlara tek bir kademe atfedilen anlamlar içinde yalnızca temizlik kavramında ortaokul öğrencilerinin diğer kademe öğrencilerine göre daha farklı anlamlar söyledikleri görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “temizlik” kavramına en sık attettikleri anlamların “Hz. Muhammet, sünnet, ibadet, Müslüman, peygamber” gibi din ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bunun yanında öğrenciler “temizlik” kavramını “çamaşır suyu, Domestos, Hacı Şakir” gibi temizlik malzeme ve markalarıyla da ilişkilendirmişlerdir. Markaların değer kavramlarıyla ilişkilendirilmesi, öğrencilerin değer kavramına attettikleri anlamın sosyal hayatla da ilişkili olduğunu göstermektedir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “temizlik” kavramına sıklıkla atfettikleri anlamlar incelendiğinde, ilkokul öğrencileri bu kavramı daha az diğer öğrencilerden farklı olarak anlamlandırmışlardır. Ortaokul öğrencileri ise “temizlik” kavramını diğer öğrencilerden farklı olarak temizlikte kullanılan malzemelerle ilişkilendirmişlerdir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “şefkat” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 13: Şefkat Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Güzellik	4			Mevlana			3	Sadakat			2
İslamiyet			4	Öğretmen		3		Saygı	2		
Sevecenlik			4	Yardımlaşmak		3		Sokak köpekleri			2
Vicdan			4	Acı çekmek		2		Temizlik			2
Yufka yüreklilik			4	Bebek		2		Türkiye			2
Alçak gönüllülük			3	Fedakârlık		2		Yardımsaver			2
Atatürk			3	Göstermek	2			Yavru			2
Duygu			3	Gözyaşı			2				
Gönül			3	Huzur			2				
Güven	3			Kardeş		2					
İlgi		3		Kucaklamak			2				
Kıyamamak			3	Mutluluk			2				

“Şefkat” kavramına ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “şefkat” kavramına en sık atfettikleri anlamların “sevecenlik, vicdan, yufka yüreklilik, alçak gönüllülük” gibi duygularla ilişkili olduğu görülmektedir. Lise öğrencilerinin değerlerle ilgili kavramlara verdikleri cevaplar arasında “şefkat” kavramına verdikleri cevapların daha soyut olduğu görülmektedir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “şefkat” kavramına sıklıkla atfettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin “ilgi, yardımlaşmak, fedakârlık” gibi soyut anlamlandırmaları olsa da “şefkat” kavramını “öğretmen, bebek, kardeş” gibi kişilerle de anlamlandırdıkları görülmektedir. İlkokul öğrencilerinin ise diğer öğrencilerden daha az farklı anlamlandırma yaptıkları ve bunlardan birinin de “göstermek” gibi şefkat kelimesini kullanmaya yarayan bir eylemle olduğu görülmektedir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “misafirperverlik” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 14: Misafirperverlik Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Ben			9	Hoş geldiniz		3		Gelenek		2	
Paylaşma			8	Karşılama	3			Görücü			2
Hürmet etmek			6	Kendim	3			İş			2
Hz. Muhammet			6	Osmanlı			3	Kalabalık			2
Mevlana			5	Örf adet			3	Muhabbet			2
Suriyeliler			5	Sohbet			3	Mükemmel		2	
Gülümseme			4	Babaanne	2			Naziklik		2	
Millet			4	Bereket		2		Özgüven			2
Anadolu			3	Bulaşık			2	Sunum			2
Atatürk			3	Dede			2	Şeker			2
Davet		3		Doğu Anadolu			2	Temizlik		2	
Değer			3	Dost ağırlama			2	Yenge	2		
Empati			3	Eski zaman		2		Ziyaret		2	

“Misafirperverlik” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin attettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “misafirperverlik” kavramına en sık attettikleri anlamların başında “ben” gelmektedir. Böylece lise öğrencileri, diğer kademe öğrencilerinden daha fazla olarak kendileri ile “misafirperverlik”i ilişkilendirmişlerdir. “Misafirperverlik” denince öğrencilerin akıllarına “paylaşma, hürmet etmek” gibi eylemler; “Hz. Muhammet, Mevlana, Suriyeliler, Millet, Anadolu, Atatürk, Osmanlı, Doğu Anadolu” gibi kişi ve yerler de gelmiştir.

Ortaokul ve ilkökul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “misafirperverlik” kavramına sıklıkla attettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin kavramı “davet, hoş geldiniz, ziyaret, gelenek” gibi ifadelerle bir karşılama olarak anlamlandırdıkları görülmektedir. Bazı ortaokul öğrencilerin de kavramı “eski zaman” olarak anlamlandırması onların gözünde bu değer azaldığını gösteriyor olabilir. İlkokul öğrencilerinin ise “misafirperverlik” kavramına attettikleri “babaanne, yenge” gibi kavramlardan öğrencilerin bu kavramı aile ziyareti olarak anlamlandırdığı düşünülmektedir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “özgüven” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 15: Özgüven Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Atatürk			6	Statü		3		Öğretmen			2
İyilik	5			Ağabey			2	Önyargı		2	
Adrenalin			4	Açık sözlü			2	Paylaşma		2	
Bencil			4	Aile	2			Sahne			2
Emin			4	Atılğan			2	Savunma		2	
İnanma			4	Az ve öz			2	Saygı		2	
Hırs			3	Çalışkan		2		Yardım	2		
Hz. Muhammet			3	Çokbilmiş			2				
İnanç			3	Fazlası zarar			2				
Kahraman		3		Kendiyle barışık			2				
Konuşma			3	Korku			2				
Cumhurbaşkanı			3	Mutluluk			2				

“Özgüven” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin attettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “özgüven” kavramına en sık attettikleri anlamın “Atatürk” olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrenciler “Hz. Muhammet, Cumhurbaşkanı” gibi cevaplar da vermişlerdir. Böylece lise öğrencilerinin “özgüven” kavramıyla diğer öğrencilerden farklı olarak tarihi ve siyasi kişilikleri ilişkilendirdikleri söylenebilir.

Ortaokul ve ilkökul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “özgüven” kavramına sıklıkla attettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin bu kavramı “kahraman”, “statü” sahibi, “çalışkan” kimselere attettikleri söylenebilir. İlkokul öğrencileri, bu kavramı diğer öğrencilerden farklı olarak sıklıkla “iyilik, yardım” olarak anlamlandırması, değerini bazı öğrenciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını düşündürmektedir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “cömertlik” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 16: Cömertlik Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Mevlana			9	Kıskanmama			4	Cumhurbaşkanı			3
Atatürk			6	Centilmen			3	Türkiye			3
Hediye		6		Değer		3		Yiğitlik			3
Gülümsemek			4	Gönlü güzel			3	Abla		2	

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Akarsu			2	Duygusal	2			Müslüman			2
Bağış		2		Edep			2	Nazik			2
Banker			2	Enişte			2	Okul notları		2	
Bereket			2	Hz. Ali			2	Öğretmen		2	
Birey			2	Hz. İbrahim			2	Sadaka		2	
Büyükler			2	İkram		2		Şems-i Tebrizi			2
Dost		2		İnsan			2				

“Cömertlik” kavramına ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin attıkları anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “cömertlik” kavramına en sık attıkları anlamların “Mevlana, Atatürk, cumhurbaşkanı, Hz. Ali, Hz. İbrahim, Şems-i Tebrizi” gibi tarihi, siyasi ve dini kişilerle ilişkili olduğu görülmektedir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “cömertlik” kavramına sıklıkla attıkları anlamlar incelendiğinde, “cömertlik” denince ortaokul öğrencilerinin aklına “hediye, bağış, ikram, sadaka” gibi cömert insanların verebilecekleri şeylerin geldiği, bir başka deyişle öğrenciler için bunlar verildiğinde cömertliğin söz konusu olduğu görülmektedir. Ayrıca ortaokul öğrencileri “okul notları, öğretmen” gibi anlamlandırmalar da yapmışlar, böylece öğrenciler yakın çevrelerinde de bu kavrama örnek olabilecek değer anlayışlarını ortaya koymuşlardır. İlkokul öğrencileri ise “cömertlik” kavramına diğer kademe öğrencilerden farklı olarak sadece “duygusal” cevabını vermişlerdir. Bu da ilkokul öğrencilerinin bu kavramı daha çok diğer öğrencilerle ortak olarak anlamlandırdığını göstermektedir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “adalet” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 17: Adalet Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Ülkede yok			15	Cesaret	3			Birlik		2	
Allah			11	Ceza	3			Cumhuriyet		2	
Atatürk			9	Devlet			3	Denge			2
Saray			9	Eğitim	3			Halk		2	
Demokrasi			8	Güven		3		Hapis	2		
Mülkün temeli			7	Lider	3			İdam			2
Adil			5	Millet	3			İyilik		2	
Haksızlık			5	Sevgi	3			Kural	2		
Ben			4	Torpil			3	Okul	2		
Hz. Ali			4	Türkiye			3	Öğretmen		2	
İslam			4	Anayasa			2	Savunma			2
Paylaşmak	4			Ankara		2		Şeriat			2
Cumhurbaşkanı			4	Asker	2			Vatan	2		
Ak Parti			3	Bakan			2	Zeytin dalı			2
Barış	3			Belediye	2						

“Adalet” kavramına ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin attıkları anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “adalet” kavramına en sık attıkları anlamların “ülkede yok” olduğu görülmektedir. Bu cevap lise öğrencilerinin “adalet” kavramını ülkeyle ilişkilendirdiklerini ve varlık-yokluk derecesinde analiz ettiğini göstermektedir. Bunun yanında lise öğrencileri “adalet” kavramıyla “Allah, Hz. Ali, İslam, şeriat” gibi cevaplarla dini ve “Atatürk,

Cumhurbaşkanı” cevaplarla da siyaseti ilişkilendirmişlerdir. Ayrıca “adalet” denince ilk akla gelenler “saray, demokrasi, mülkün temeli” gibi doğrudan adaletle ilişkilendirilmiş kavramlardır.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “adalet” kavramına sıklıkla atfettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin farklı isimlerle ama benzer kavramlarla anlamlandırma yaptıkları görülmektedir. Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin “adalet” kavramına atfettikleri anlamlar içinde “millet, halk, belediye, Cumhuriyet, birlik, vatan” gibi ifadelerin olduğu görülmektedir. Bunun yanında öğrenciler “adalet” kavramını “eğitim, kural, okul, öğretmen” gibi eğitimle de ilişkilendirmişler, bir başka deyişle “adalet”i yakın çevrelerinde anlamlandırmışlardır.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “cesaret” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 18: Cesaret Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Çılgınlık			10	Türk			4	Herkül			2
Hz. Hamza			10	Erkek			3	Heyecan		2	
Cumhurbaşkanı			10	Fedakârlık			3	Hırs			2
Kavga			9	Paraşüt			3	Kalp		2	
Aşk			7	Adalet		2		Karanlık		2	
Doğruluk			7	Battal Gazi		2		Korumak	2		
Gözü kara			6	Bir yerden atlamak		2		Kuvvet	2		
Delilik			5	Bordo bereli			2	Oyun			2
Hz. Ali			5	Cömert		2		Ölüm			2
Hz. Ömer			5	Çaba			2	Savaşçı	2		
Başarı			4	Ejderha	2			Utanmama			2
Esaret			4	Erdemli			2	Vatan		2	
Hayaller			4	Erkeklik			2	Yapabilme duygusu		2	
İnanmak			4	Fatih Sultan			2	Yiğitlik			2
Süpermen	4			Mehmet			2	Zorluk	2		
				Girişken			2				

“Cesaret” kavramına ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “cesaret” kavramına en sık atfettikleri anlamların “Hz. Hamza, Cumhurbaşkanı, Hz. Ali, Hz. Ömer, Fatih Sultan Mehmet” gibi dini, siyasi ve tarihi kişilerle ilişkili olduğu görülmektedir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “cesaret” kavramına sıklıkla atfettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin “bir yerden atlamak, heyecan, kalp, karanlık, yapabilme duygusu” gibi ifadelerle “cesaret”i diğer öğrencilerden farklı olarak tanımladıkları görülmektedir. Bu ifadelerin bir örneği sayılabilecek olan “Battal Gazi” öğrencilerin verdiği cevaplar arasındadır. “Battal Gazi” tarihi bir kişilik olsa da lise öğrencilerinin diğer öğrencilerden farklı olarak verdiği cevaplar arasındaki dini, siyasi ve tarihi kişilerden farklı olarak öğrencilerin televizyondan görerek tanıdıkları bir kişilik olabilir. Nitekim ilkokul öğrencileri de “cesaret” denince “Süpermen, ejderha, savaşçı” gibi televizyondan öğrendikleri düşünülen ifadeler kullanmışlardır.

Öğrencilerin “cesaret” kavramına verdikleri farklı cevaplardan, öğrencilerin değer anlayışlarının teknolojiyle de ilgili olabileceğini göstermektedir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “çalışkanlık” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 19: Çalışkanlık Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Arı			6	YGS			4	Bende olmayan			2
Beceri			6	Program			3	Birincilik	2		
Fen lisesi			5	Cumhurbaşkanı			3	Dev	2		
Hırs			5	Sınıf		3		Eğitim			2
İş			4	Takdir		3		Ezber			2
İşçi			4	Verim			3	Hedef		2	
İyi gelecek			4	Aile	2			Mutlu	2		
LYS			4	Annem	2			Öğretmen	2		
Sabır			4	Atılgan			2	Üniversite			2
TEOG		4		Bağımlılık			2				

“Çalışkanlık” kavramına ilkök, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkök ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “çalışkanlık” kavramına en sık atfettikleri anlamın “arı” olduğu görülmektedir. Böylece lise öğrencilerinin “arı gibi çalışmak” deyişle “çalışkanlık” kavramını ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bu soyut ilişkiyi diğer kademe öğrencilerinden farklı olarak lise öğrencilerinin kurduğu görülmektedir. Bunun yanında lise öğrencileri “çalışkanlık” kavramını içinde buldukları okul ile başarı ile ilişkilendirmişlerdir. Bu ilişkiyi kuran cevaplar “Fen Lisesi, iyi gelecek, LYS, üniversite” cevaplarıdır.

Ortaokul ve ilkök öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “çalışkanlık” kavramına sıklıkla atfettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin kavramı, okul hayatlarından yola çıkarak “TEOG, sınıf, takdir, hedef” gibi ifadelerle anlamlandırdıkları görülmektedir.

Öğrencilerin “çalışkanlık” kavramına verdikleri farklı cevaplardan öğrencilerin değer anlayışlarının akademik hayatlarıyla da ilişkili olduğu düşünülebilir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “doğruluk” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 20: Doğruluk Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Atatürk			8	Söz		3		Oyun			2
Babam			8	Andımız		2		Öğretmen			2
Mevlana			5	Cömertlik			2	Özgüven			2
Sözü bir			4	Hakim			2	Sadakat			2
Çocuklar			3	Hz. Ali			2	Samimilik			2
Doğru	3			İmam Hatip		2		Saygı	2		
Emin insan			3	Karakter			2	Seviyeli			2
Hakikat			3	Mertlik	2			Sır		2	
Haklı	3			Muhsin Yazıcıoğlu			2	Tutarlılık			2
İman			3	Mutluluk			2	Yargıç		2	
İslam			3	Müslüman		2		Yok			2
Sevap			3	Nesnel			2				

“Doğruluk” kavramına ilkök, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkök ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “doğruluk” kavramına en sık atfettikleri anlamların “Atatürk, babam, Mevlana, Hz. Ali, Muhsin Yazıcıoğlu” gibi aile bireyi ve tarihi, siyasi, dini kişiler olduğu görülmektedir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “doğruluk” kavramına sıklıkla atfettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin “Andımız, İmam Hatip, Müslüman” gibi biraz daha kavramı somutlaştırdıkları görülmektedir. İlkokul öğrencilerinin ise diğer öğrencilerden farklı olarak “doğru, haklı, mertlik” gibi ifadelerle “doğruluk” kavramını açıklayıcı anlamlandırmalar yaptığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “dostluk” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 21: Dostluk Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Sırdaş		19		Atatürk			4	Sonsuzluk		2	
Kanka		12		Kuzenim			3	Türkiye			2
Fedakârlık			7	Yalansız		3		Vefa			3
İyilik	6			Her şey			3	Yalan			3
Sadakat			5	Hz. Ebubekir			3	Bizim sınıf			2
Aile			3	İnsanlık			2	Doğruluk		2	
Can		2		Menfaat			3	Okul			2
Yoldaş		2		Mevlana			3	Yakınlık			2

“Dostluk” kavramına ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “dostluk” kavramına en sık atfettikleri anlamların “fedakârlık, sadakat, insanlık, menfaat, vefa” gibi soyut kavramlarla ilişkili olduğu görülmektedir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “dostluk” kavramına sıklıkla atfettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin “sırdaş, kanka, can, yoldaş” gibi ifadelerle kişileştirme yaptıkları görülmektedir. İlkokul öğrenciler ise, bu kavrama diğer öğrencilerden farklı olarak yalnızca “iyilik” anlamını vermişlerdir. Buradan yola çıkarak ilkokul öğrencilerinin “dostluk” kavramına atfettikleri anlamların daha çok diğer öğrencilerle ortak olduğu söylenebilir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “alçakgönüllülük” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 22: Alçakgönüllülük Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Sabır			8	Abla		2		Kıskanç		2	
Dostluk			4	Ahlak			2	Kötü			2
Ego			4	Aldatma			2	Kötü kalpli	2		
Egosuz			4	Bazı kişiler			2	Masumiyet			2
Büyükler			3	Dürüst		2		Mülayim			2
Değer verme		3		Erdem			2	Nezaket			2
Duygusal		3		Gündüz bey			2	Saygısız			2
İnsan		3		Hayvanlar		2		Sevecen	2		
Kaf Dağı		3		Hırsız	2			Toprak			2
Özgüven		3		İmam		2		Vazgeçme		2	
Saf		3		İşsiz			2	Yengeç			2
Saflik		3		Kabullenme			2	Yürek			2
Sakin		3		Kalp kırmama			2				

“Alçakgönüllülük” kavramına ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “alçakgönüllülük” kavramına en sık attıkları anlamların “sabır, dostluk, ego, egosuz” gibi soyut kavramlarla ilişkili olduğu görülmektedir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “alçakgönüllülük” kavramına sıklıkla attıkları anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin de soyut ifadelerle kavramı açıklamaya çalıştıkları görülmektedir.

İlkokul öğrencileri “alçakgönüllülük” kavramı için “hırsız, kötü kalpli” ifadelerini diğer öğrencilerden farklı olarak söylemişlerdir. Bu ifadeler, bu öğrencilerin kavramı tam anlayamadıklarını, kelimenin kökünde bulunan “alçak” kökünden hareketle bu anlamlandırmayı yaptıklarını düşündürmektedir.

Öğrencilerin “alçakgönüllülük” kavramına attığı anlamların birbirinden farklı olduğu, farklı cevapların daha çok dağılım gösterdiği ve ifadelerin çoğunun da “alçakgönüllülük”ü yansıtmadığı görülmektedir. Bu, kavramın soyutluk derecesiyle ilgili olabilir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “komşuluk” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 23: Komşuluk Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Muhtaçlık			7	İyi geçinmek			3	Güven			2
Yok			7	Suriyeliler			3	İkram			2
Azerbaycan			6	Tabak			3	İnsanlık			2
Hoşgörü			6	Toplum			3	İyi davranmak			2
İhtiyaç			6	Ziyaret		3		Karşı komşu		2	
İyi dostluk			6	Alışveriş			2	Karşılıklı			2
Mahalle			5	Atatürk			2	Kiracı	2		
Muhabbet			5	Çay			2	Komşusu açken tok			
Hak			4	Çocuk			2	yatan bizden			2
Şenlik			4	Destek olmak		2		değildir			
Yakınlık			4	Dost			2	Mutluluk		2	
Annem			3	Ev alma komşu al			2	Samimiyet			2
Ben			3	Fedakârlık			2	Sevmek		2	
Berberlik			3	Gelip gitmek			2	Sıkı dostluk		2	
Değer vermek			3	Gürültü			2	Sıra arkadaşı			2
								Sohbet			2

“Komşuluk” kavramına ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin attıkları anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “komşuluk” kavramına en sık attıkları anlamların “Azerbaycan, Suriyeliler” gibi farklı ülke ve toplum ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bunun yanında lise öğrencileri kavramı “muhtaçlık, hoşgörü, ihtiyaç” gibi soyut kavramlarla da ilişkilendirmişlerdir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “komşuluk” kavramına sıklıkla attıkları anlamlar incelendiğinde öğrencilerin “kiracı, karşı komşu” gibi kavramı kişilerle ve “mutluluk, sevmek” gibi duygu ifadeleriyle açıkladıkları görülmektedir. İlkokul öğrencileri bu kavram için diğer kademe öğrencilerinden farklı olarak yalnızca bir ifadeden söz etmişlerdir.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “sevgi” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 24: Sevgi Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Karşılıksız			7	Emek			5	Değer vermek			4
Allah			6	Hoşlanmak			5	Hz. Muhammet			4
Atatürk			5	Mutluluk		2	3	İlgi			4

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Anlayışlı			3	Aşık olmak			2	Güzel		2	
Baba		3		Bağlanmak		2		İyilik		2	
İhtiyaç			3	Barış		2		Kendim			2
Paylaşma		3		Bebekler			2	Sevgi			2
Vatan		3		Beşiktaş			2	Sevilmek	2		
Yardım			3	Doğu			2	Sevinç	2		
Ablam	2			Dünya			2	Sevmek			2
Anlatılmaz			2	Galatasaray		2					

“Sevgi” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin attettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “sevgi” kavramına en sık attettikleri anlamların “Allah, Atatürk, Hz. Muhammet, Beşiktaş” gibi sevgi duydukları şeylerle ilişkili olduğu görülmektedir. Böylece öğrencilerin kavramı açıklamak/tanımlamak yerine, bir “şey”le ilişkilendirebildikleri söylenebilir.

Ortaokul ve ilkökul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “sevgi” kavramına sıklıkla attettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencileri kavramı “değer vermek, paylaşma, bağlanmak, barış” gibi soyut kavramlarla tanımlamaya çalışmışlardır. İlkokul öğrencileri de kavramı “mutluluk, sevilmek, sevinç” gibi güzel duygularla diğer öğrencilerden farklı olarak tanımlamaya çalışmışlardır.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “sorumluluk” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 25: Sorumluluk Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise	Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Sınav			10	Başarı			2
Olgunluk			9	Benimsemek			2
Baba			7	Cumhurbaşkanı			2
Büyüme			7	Erdem			2
Atatürk			6	Eşyalar	2		
Kurallar		6		Fedakârlık			2
Özgüven			6	Felsefe			2
Birey			5	Herkes			2
Gelecek			5	Hesap vermek			2
Hak		5		Hizmet			2
TEOG		5		Kardeş			2
Vazife			5	Karı koca			2
Yardım etmek	5			Mehmet Akif Ersoy			2
Çalışmak		4		Mutluluk	2		
Emanet			4	Oda toplamak		2	
Evlenmek			4	Öğretmen		2	
Hayat			4	Sevgi			2
Annem			3	Tutumlu		2	
Çevre		3		Yükümlülük			2
Ev işleri		3					
Evlilik			3				
Gereklilik			3				
Hz. Muhammet			3				
İş pay			3				
Namaz		3					
Üniversite			3				
Zamanında yapmak			3				

“Sorumluluk” kavramına ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin atfettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkokul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “sorumluluk” kavramına en sık atfettikleri anlamın “sınav” olduğu görülmektedir. Bu cevabın lise öğrencilerinin içinde buldukları “sorumluluk” ile ilişkili olduğu söylenebilir. Bunun yanında lise öğrencileri, diğer öğrencilerden farklı olarak “sorumluluk” kavramını, “olgunluk, büyüme, gelecek, evlenmek, evlilik, karı koca” gibi evlilik ile ilgili ifadelerle ilişkilendirdikleri görülmektedir. Bunun sebebi liseyi bitirecek bazı öğrencilerin bu düşüncelere sahip olması olabilir. Bununla birlikte bazı lise öğrencileri de diğer kademe öğrencilerinden farklı olarak “sınav, üniversite, başarı” gibi okul hayatına yönelik ifadelerden bahsetmişlerdir.

Ortaokul ve ilkokul öğrencilerinin ise lise kademesindeki öğrencilerden farklı olarak “sorumluluk” kavramına sıklıkla atfettikleri anlamlar incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin de aklına “kurallar, TEOG, çalışmak, öğretmen” gibi okulla ilgili ifadeler gelmiştir. İlkokul öğrencileri ise “sorumluluk” kavramını diğer kademe öğrencilerinden daha az farklı ifade ile açıklamışlardır.

Çalışma kapsamında öğrencilere sorulan kavramlardan bir diğeri “paylaşmak” kavramıdır. Bu kavrama üç eğitim kademesinden yalnızca bir kademe öğrencileri tarafından atfedilen anlamlar bir tablo ile şöyle gösterilebilir:

Tablo 26: Paylaşmak Kavramına Tek Bir Kademe Atfedilen Anlamlar

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Birlik olmak			8
Artırmak			6
Hediyeleşmek		5	
Kopya			5
Yiyecek			5
Dayanışma			4
İslam		4	
Sosyal medya			4
Suriyeliler			4
Atatürk			3
Çikolata		3	
Destek			3
Gönül almak			3
Gün			3
Mutlu olmak			3
Savaş			3
Sevap			3
Sigara			3
Wi-Fi			3
Akşam yemeği			2
Alıp vermek	2		
Bencilik			2
Bir paket bisküvi		2	
Dert			2
Duygu			2
Dünya		2	
Düşünce			2
Erdem			2
Eşya			2
Fakir		2	
Fedakârlık		2	
Gülümseme			2
Güven		2	

Kavram	İlkokul	Ortaokul	Lise
Hayat			2
Her şey			2
Hoşgörü		2	
Kalem vermek		2	
Katılmak			2
Kendim			2
Okul			2
Önemli			2
Önemsemek			2
Özveri		2	
Pasta		2	
Sır		2	
Turkcell			2
Yarısını vermek		2	

“Paylaşmak” kavramına ilkökul, ortaokul ve lise öğrencilerinin attettikleri anlamlar incelendiğinde, bu kavrama lise öğrencilerinin ilkökul ve ortaokul öğrencilerine göre daha farklı anlamlar yüklediği görülmektedir.

Lise öğrencilerinin diğer kademelerdeki öğrencilerden farklı olarak “paylaşmak” kavramına en sık attettikleri anlamların “birlik olmak, arttırmak” olduğu görülmektedir. Lise öğrencilerinin “kopya, yiyecek, sigara, eşya, Turkcell” gibi cevaplarından “paylaşmak” denince akla paylaşılacak “şeyin” geldiği düşünülmektedir. Ortaokul öğrencilerinin verdikleri cevaptan yola çıkarak paylaştığı şeyler arasında ise “çikolata, bir paket bisküvi, kalem, pasta” vardır. Bunlar öğrencilerin bir şeye değer vermelerinin yaşantılarıyla değiştiğini düşündürmektedir. İlkokul öğrencileri ise “paylaşmak” kavramına diğer öğrencilerden farklı olarak yalnızca “alıp vermek” cevabını vermişlerdir. Bu da soyut bir kavram söz konusu olduğunda ilkökul öğrencilerinin diğer kademe öğrencilerinden daha az farklı cevap verdiğini düşündürmektedir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Farklı kademe eğitim gören öğrencilerin değerler kavramına attettikleri anlamların incelendiği bu araştırmada, toplam 26 adet değer kavramı ele alınmıştır.

Çalışmanın sonucunda öğrencilerin birçoğunun her bir değere aile bireylerinden, akrabalarından, arkadaşlarından, komşularından ya da öğretmenlerinden birini yazdığı tespit edilmiştir. Bu önemli bulgu değer eğitiminin aile içinde, çevrede ve okulda ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Doğanay’a (2006) göre değer eğitimi bireyin yaşadığı tüm ortamlarda gerçekleşmektedir, dolayısıyla değer eğitime aile, arkadaş, akraba, medya gibi birçok öge katkı sağlamaktadır.

Öğrencilerin cevaplarında yer alan misafirperverlik değeri için Suriyeliler; vatanseverlik değeri için Fethi Sekin, Fırat Yılmaz Çakıroğlu; yardımlaşma değeri için AFAD; fedakârlık değeri için Ömer Halis Demir; cesaret değeri için Cumhurbaşkanı yazmaları da öğrencilerin sosyal yaşamdan etkilenerek kavramlara atıf yaptıklarını göstermektedir. Çağlar (2004), öğrencilerin değerleri sosyal hayat içerisinde öğrendiklerini belirtmektedir.

Kurnaz, Çiftçi ve Karapazar (2013) üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin değer algılarını betimleye çalıştıkları araştırmalarında, öğrencilerin cevaplarından merhamet değeri için anne, Hz. Muhammet; dostluk değeri için et-tırnak, arkadaşlık, sağlam bina; cömertlik değeri için anne, öğretmen, çanta; şefkat değeri için anne, baba, aile, yastık, ağaç; sabır değeri için anne, baba, Hz. Muhammet, bilim adamı; saygı değeri için Atatürk, İstiklal Marşı, bayrak; dürüstlük değeri için öğretmen, Kur’an, bebek; cesaret değeri için aslan, ağaç, Süperman, Batman, Hz. Hamza; hoşgörü değeri için Mevlana, Osmanlı, melek; paylaşma değeri için sevgi, doğa gibi metaforlar ortaya çıkmıştır. Bulguların, bu araştırmanın ortaya çıkan bulgularıyla benzerlik gösterdiği ve değerlerin öğrenciler tarafından tarihî kişilerle, millî, meslekî ve dinî kavramlarla açıklandığı görülmektedir.

Dürüstlük, yardımsever olmak ve sorumluluk sahibi olmak öğretmenler tarafından okulda ele alınması gereken değerlerdir. Bu değerlerin öğrencilere öğretilmesinin yollarından biri de örnek olmaktır. Çengelci, Hancı ve Karaduman (2013), değerler eğitimi konusunda öğrenci görüşlerine başvurarak

yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin değerlerle ilgili öğrencilere öncü oldukları sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada da öğrencilerin bazı değerler için öğretmenlerinin adını yazdığının görülmesi bu sonucu desteklemektedir.

Çalışmada, vatanseverlik kavramı ile ilgili öğrencilerin milliyetçilik duygularını ortaya koyduğu görülmüş olup ve kendilerini de örnek gösterdikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin vatanseverlik duygusuna karşı tutumunun olumlu olduğu tespit edilen çalışmalar (Gömleksiz ve Cüro, 2011; Özensel, 2007) araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Deveci ve Selanik (2009) ilköğretim öğrencilerinin yazdıkları günlükleri incelemiş ve değerler ile ilgili ifadeleri tespit etmiştir. Günlüklerden elde edilen verilerde, ulusal değerlere yönelik vatan sevgisi, Atatürk sevgisi, asker ve bayrak sevgisinin olduğu bulunmuştur. Kolaç ve Karadağ (2012) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin 'değer' kavramına yükledikleri anlamları araştırmışlardır. Öğrencilerin ulusal değerlere yönelik bayrak, dil, ulusal marş gibi kavramları önemsedikleri ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada "vatanseverlik" değerinde bayrak, dil gibi milliyetçi kavramların ortaya çıkması farklı araştırmaları destekler niteliktedir.

Yapılan çalışmada, lise öğrencilerinin temizlik kavramına yönelik Müslümanlık, ibadet, peygamber ve sünnet gibi ifadelerle yer verdiği görülmüştür. İlkokul ve ortaokul öğrencileri ise temizlik kavramıyla kişisel temizlik ve çevre temizliğini ilişkilendirmişlerdir. Deveci ve Selanik (2009) öğrencilerin günlüklerinde temizlik ile ilgili en çok ifade edilen kavramın ahlaklı davranma olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca öz bakım temizliği ve çevre temizliği de öğrenciler tarafından ifade edilen kavramlardır. Bu bulgular da yapılan araştırmayı destekler niteliktedir.

Çalışma sonucunda, öğrencilerin çalışkanlık kavramıyla daha çok akademik hayatlarını ilişkilendirdikleri ve hedef, takdir gibi kavramları ifade ettikleri görülmüştür. Farklı çalışmalarda (Deveci ve Selanik, 2009; Yiğittir ve Adem, 2010) da benzer şekilde çalışkanlık değeri ile ilgili olarak öğrenme sorumluluğuna sahip olma ve verilen görevleri yerine getirme ifadelerine en çok rastlanmıştır.

Maslovaty (2003) lise öğretmen ve öğrencilerinin inanç sistemlerinde yer alan değerleri belirlemeye çalıştığı çalışmada İsrail ve Etiyopya doğumlu iki farklı grup lise öğrencisi ile çalışmıştır. Frekans sıklıkları iki grupta da benzer çıkmıştır. En yüksek frekansı olan değerler ise yardımseverlik, güvenlik ve uyumdur. En düşük sıklıkta güç, dürtü, haz; orta sıklıkta ise öz yönlendirme, başarı, her insanın affedileceğine inanma ve gelenek çıkmıştır. Bu çalışmaya bakıldığında ise lise grubunda dostluk, dürüstlük, iyilik, yardımlaşma ve sevgi en yüksek frekanslı değerlerdir. En düşük frekanslı değerler doğruluk ve adalet; orta grupta ise kardeşlik, sabır, fedakârlık, alçakgönüllülük, sorumluluk ve paylaşmak çıkmıştır. Frekans dağılımında yardımlaşma değeri dışında bu çalışmadaki bulgulara benzer bir bulgu görülmemektedir. Bu durumun kültürel farklarla açıklanabileceği düşünülmektedir. Veugelers and Vedder (2003) değerler eğitiminin kültürel, sosyal, siyasal ve estetik değerlerin öğretimini kapsadığını vurgular. Bu açıdan bakıldığında farklılıklar toplumsal yaşam, eğitim-öğretim hedefleri gibi olgularla ilgili olabilir.

Yiğittir ve Adem (2010) öğrencilerin değer yönelimlerini belirlemek için Ankara'da 1232 ilköğretim öğrencisi ile yürüttüğü çalışmada, öğrencilerin 97 değeri vurguladığı sonucuna ulaşmıştır. Bu değerlerden "çevre temizliği, saygı, güzel söz ve davranış, dürüstlük, çalışkanlık, çevre duyarlılığı, yardımseverlik, iyi insan olma, hoşgörü, doğa sevgisi, temizlik, sevgi ve güvenilirlik" değerleri en çok tercih edilen değerlerdir. Bu çalışmada ise ortaokul öğrencilerinin en sık frekans gösteren değerleri; dostluk, sevgi, hoşgörü, iyilik, dürüstlük ve cömertlik; ilkökul öğrencilerinin ise dostluk, vatanseverlik, çalışkanlık, cesaret, iyilik, kardeşlik ve hoşgörü olduğu görülmüştür. Çalışkanlık, dürüstlük, sevgi gibi değerler iki grupta da yüksek sıklıkta olduğu görülmektedir.

Rokeach'ın (1973) değer sınıflamasında yardımseverlik, affedicilik, temizlik, sorumluluk, sevecenlik, nezaket, cesaret, neşeli olma ve hayal gücü "araç" değerleri; sevgi, arkadaşlık/dostluk, aileye önem verme, rahat bir hayat, eşitlik, güzellik, barış ise "amaç" değerleridir. Akbaş'ın (2007) sınıflandırmasında ise çevre temizliği, saygı, çalışkanlık, çevre duyarlılığı, yardımseverlik, hoşgörü, temiz olmak değerleri en sık frekansa sahip değerlerdir. Bu çalışmada da yardımseverlik, sevgi, dostluk, çalışkanlık gibi değerler, en sık tekrarlanan değerler arasındadır. Bu açıdan bulguların desteklendiği görülmektedir.

Bacanlı'ya (2017) göre değer eğitimi her eğitim etkinliğinde olduğu gibi belli hedefleri ve amaçları olan bir eğitimidir. Bu nedenle, değerler eğitimi için de somutlaştırılmış veya yapılandırılmış amaçlar belirlemek gerekir. Yani değerler eğitimi, "bir konuda bir değer gelişsin de ne gelişirse gelişsin" anlayışı içinde yapılmamalıdır. Yapılan çalışmada öğrencilerin değerlere atfettikleri anlamlar, öğrencilerin o değere somut olarak yüklediği anlamları da göstermektedir. Bu anlamın kaynağı, öğrencinin kendi yaşantısı da olabilir eğitimde yapılan somutlaştırılmış örnekler de olabilir. Kaynak ne olursa olsun, değerlere atfedilen

bu anlamları incelemek, hem öğrencilerin yaşamlarındaki değerlerin önemine dikkat etmek hem de değerler eğitiminin somut hedeflerini doğru belirleyebilmek açısından önemlidir.

Bu bağlamda öğrencilerin değerleri tanınmaları ve bu değerlere uygun olarak davranmalarını sağlamak için ailelere ve okullara önemli görevler düşmektedir. Aile eğitimleri ve öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimler yapılabilir. Okullarda değerler eğitimi ders olarak koyulabilir. Öğrencilerin sevgi, merhamet, empati vb. duygularını geliştirmek için huzurevi, çocuk esirgeme kurumu ziyaretleri yapılabilir, hayatını insanlığın hizmetine adanmış insanların yaşam öyküleri üzerinden öğrencilerle etkinlikler yapılabilir. Bu araştırmanın sınırlılığı ilkököl, ortaokul ve lise öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Üniversite öğrencileri üzerinde çalışmalar yapılabilir, farklı bölümler arasında değerlere attıkları anlamlar açısından karşılaştırma çalışmaları yapılabilir.

KAYNAKÇA

- AKBAŞ, G. (2007). Ahlak Eğitiminin Analizi: Bir Tipoloji, *Değerler ve Eğitimi* (Editörler: R. Kaymakcan, H. Hökeleki, Ş. Arslan ve M. Zengin), İstanbul: Dem Yayınları.
- AKBAŞ, O. (2004). *Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının İlköğretim II. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
- AYDIN, M. (2003). "Gençliğin Değer Algısı: Konya Örneği", *Değerler Eğitimi Dergisi*, S. 1(3), ss. 121-144.
- BACANLI, H. (2017). *Değer Bilinçlendirme Yaklaşımı*, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- BALCI, F. A. ve YANPAR YELKEN, T. (2010). "İlköğretim Öğretmenlerinin "Değer" Kavramına Yükledikleri Anlamlar", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 39, ss. 81-90.
- BAŞ, V. ve HAMARTA, E. (2013). "Üniversite Öğrencilerinde Değerler ve Yaşamın Anlamı Arasındaki İlişki", *1. Ulusal Değerler Eğitimi Kongresi*, 31 Ekim-02 Kasım, 2013, Konya.
- CAFO, Z. ve SOMUNCUO, D. (2000). *Global Values in Education and Character Education*, Cumhurbaşkanı <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED449449.pdf> (Erişim tarihi: 06.04.2017)
- CİHAN, N. (2014). "Okullarda Değerler Eğitimi ve Türkiye'deki Uygulamaya Bir Bakış", *Electronic Turkish Studies*, S. 9(2), ss. 429-436.
- ÇAĞLAR, D. (2004). *Üstün Zekâlı Çocukların Özellikleri, Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı* (Editörler: M. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu, ve A. E. Bilgili), İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- ÇENGELCİ, T., HANCI, B. ve KARADUMAN, H. (2013). "Okul Ortamında Değerler Eğitimi Konusunda Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri", *Değerler Eğitimi Dergisi*, S. 11(25), ss. 33-56.
- DEMİRCİOĞLU, İ. H. ve TOKDEMİR, M. A. (2008). "Değerlerin Oluşturulma Sürecinde Tarih Eğitimi: Amaç, İşlev ve İçerik", *Değerler Eğitimi Dergisi*, S. 6(15), ss. 69-88.
- DEVECİ, H., ve SELANIK, A. (2009). "İlköğretim Öğrencilerinin Günlüklerine Göre Günlük Yaşamda Değerler", *Journal of International Social Research*, S. 1(6), ss. 167-181.
- DİLMAÇ, B. ve EKŞİ, H. (2011). "Öğretmenlerin Sahip Oldukları Değerlerin ve Özgeci Davranışlarının Mesleki Benlik Saygısı Açısından İncelenmesi", *Değerler Eğitimi Dergisi*, S. 10(23), ss. 65-82.
- DOĞANAY, A. (2006). *Değerler Eğitimi. Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Yapılandırıcı Bir Yaklaşım* (Editör: Cemil Öztürk), Ankara: Pegem Yayınları.
- EARLEY, E. ve GIBBS, L. (1994). *Using Children's Literature To Develop Core Values: Bloomington*, IN: Phi Delta Kappa Educational Foundation, (ERIC Document Reproduction Service No ED 366 992).
- ERJEM, Y., ve KIZILÇELİK, S. (1994). *Açıklamalı Sosyoloji Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Atilla Kitabevi.
- GÖMLEKSİZ, M. N. ve CÜRO, E. (2011). "Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerlere İlişkin Öğrenci Tutumlarının Değerlendirilmesi", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, S. 8(1), ss. 95-134.
- HALSTEAD, J. M. ve TAYLOR, M. J. (2000). "Learning And Teaching About Values: A Review Of Recent Research", *Cambridge Journal of Education*, S. 30(2), ss. 169-202.
- KARASAR, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Teknikleri (9. Basım)*, Ankara: Nobel.
- KIRAN, Ö. ve GÜL, S. (2016). "Lise Öğrencilerinin Değer Yönelimlerinin Schwartz Değerler Ölçeği Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S. 9(47), ss. 487-495.
- KOLAÇ, E. ve KARADAĞ, R. (2012). "Türkçe Öğretmeni Adaylarının 'Değer' Kavramına Yükledikleri Anlamlar ve Değer Sıralamaları", *İlköğretim Online*, S. 11(3), ss. 762-777.
- KURNAZ, A., ÇİFTÇİ, Ü. ve KARAPAZAR, H. (2013). "Üstün Zekâlı ve Yetenekli Öğrencilerin Değer Algılarının Betimsel Bir Analizi", *Değerler Eğitimi Dergisi*, S. 11(26), ss. 185-225.
- KUŞDİL, M. E. ve KAĞITÇIBAŞI, Ç. (2000). "Türk Öğretmenlerin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı", *Türk Psikoloji Dergisi*, S. 15(45), ss. 59-76.
- MASLOVATY, N. (2003). "The Placement Of Moral Contents: Priorities And Structures Of The Belief System Of Teachers And High School Students", *Educational Research and Evaluation*, S. 9(1), ss. 109-134.
- MEB. (2013). *Değerler Eğitimi*, http://ilbap.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/07/01/123908/dosyalar/2013_10/23101723_deerlereitimiklavuzkitab.pdf (Erişim tarihi: 05.03.2017).
- MEYDAN, H. (2014). "Okulda Değerler Eğitiminin Yeri ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme", *Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 1(1), ss. 93-108.
- NAYLOR, D. T. ve DIEM, R. A. (1987). *Elementary And Middle School Social Studies*, Amer School Pub.
- ÖZENSEL, E. (2007). *Liseli Kız ve Erkek Öğrencilerin Değer Yargıları ve Türk Toplumunun Temel Toplumsal Kurumlarına Bakış Açılı*, *Değerler ve Eğitimi* (Editör: R. Kaymakcan vd.), İstanbul: DEM/Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.
- ÖZENSEL, E. (2004). *Türk Gençliğinin Değerleri (Liseli Gençlik Üzerine Bir Araştırma)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- ROKEACH, M. (1973). *The Nature Of Human Values*, Free press.
- SARI, E. (2005). "Öğretmen Adaylarının Değer Tercihleri: Giresun Eğitim Fakültesi Örneği", *Değerler Eğitimi Dergisi*, S. 3(10), ss. 73-88.
- SAUDERS, M., LEWIS, P. ve THORNHILL, A. (2012). *Research Methods For Business Students*, New Jersey.

- SINGH, A. (2011). "Evaluating The Impacts Of Value Education: Some Case Studies", *International Journal of Educational Planning & Administration*, S. 1(1), ss. 1-8.
- ULUSOY, K. ve DİLMAÇ, B. (2016). *Değerler Eğitimi* (4. Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- VEUGELERS, W. ve VEDDER, P. (2003). "Values In Teaching", *Teachers and Teaching*, S. 9(4), ss. 377-389.
- YALMANCI, S. (2009). *Öğretmen Adaylarının Değer Yönelimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak: Karaelmaz Üniversitesi.
- YİĞİTTİR, S. ve ADEM, Ö. (2010). "İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Değer Yönelimleri", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. (24), ss. 407-416.
- YILDIRIM, K. (2009). "Türk Sınıf Öğretmenlerinin Değerler Eğitimine İlişkin Deneyimleri: Fenemolojik Bir Yaklaşım", *Eğitim Araştırmaları-Eurasian Journal of Educational Research*, S. 35, ss. 165-184.

EK 1. ÇAĞRIŞIM SETİ İLKOKUL KADEMESİNDE ÇAĞRIŞIM SETİ

- Adalet (98)
Hak (14); Polis (10); Kanun (8); Hukuk (6); Mahkeme (6); Dürüstlük (5); Avukat (4); Paylaşmak (4); Aile (3); Özgürlük (3); Barış (3); Cesaret (3); Ceza (3); Eğitim (3); Lider (3); Millet (3); Sevgi (3); Hz. Ömer (2); Asker (2); Belediye (2); Hapis (2); Kural (2); Okul (2); Vatan (2)
- Cesaret (104)
Korkusuz 39; Güç 16; Güven 8; Cesur 7; Babam 5; Cesaret 4; Süpermen 4; Özgüven 3; Atatürk 2; Ben 2; Ejderha 2; Kahramanlık 2; Korkaklık 2; Korumak 2; Kuvvet 2; Savaşçı 2; Zorluk 2
- Çalışkanlık (106)
Başarı (15); Zeki (12); Çalışmak (10); Ders (10); Öğrenci (9); Akıllı (7); Çalışmak (7); Kitap (6); Ben (5); Bilgili (4); Okul (4); Ödev (3); Aile (2); Annem (2); Birincilik (2); Dev (2); Mutlu (2); Okumak (2); Öğretmen (2)
- Doğruluk (84)
Dürüstlük (25); Doğru Olmak (17); İyilik (9); Hak (4); Annem (3); Arkadaş (3); Ben (3); Doğru (3); Haklı (3); Hz. Muhammed (3); Yanlışlık (3); Ailem (2); Cesaret (2); Mertlik (2); Saygı (2)
- Dostluk (123)
Arkadaşlık (76); Sevgi (10); Kardeşlik (7); İyilik (6); Dürüstlük (5); Dost Olmak (4); Düşmanlık (4); Yardımlaşma (4); Beraberlik (3); Paylaşma (2); Saygı (2)
- Dürüstlük (101)
Doğruluk (24); Yalan Konuşmamak (14); Saygı (9); Dürüst (6); Hz. Muhammed (5); İyilik (5); Doğru Söylemek (4); Adalet (4); Arkadaş (3); Gerçek (3); Yalan (3); Hoşgörü (3); İyi Davranmak (3); Yardımsever (3); Ben (2); Dostluk (2); Cesaret (2); Sevgi (2); Kardeşlik (2); Paylaşmak (2)
- Empati (97)
Yerine Koymak (31); Arkadaş (11); Düşünmek (8); Karşılaştırma (6); İyilik (6); Üzüntü (6); Sevgi (4); Ben (3); Empatik (3); Dostluk (3); Saygı (2); Karşımdaki İnsanın Duygusu (2); Heyecan (2); Ağabeyim (2); Duygusuz (2); Haksızlık (2); Sosyallik (2); Utangaç (2)
- Hoşgörü (101)
Saygı (17); Sevgi (14); İyi Niyet (11); İyi Davranış (7); Anlayış (6); Hoşgörü (6); Mevlana (5) Yardımsever (5); Ön Yargısız Olmak (5); Misafir (3); Arkadaş (2); Güler Yüz (2); Mütevazı (2); Merhamet (2); Ben (2); Cömertlik (2); Mutluluk (2); Annem (2); Babam (2); Dürüst (2); Kimseyi Dışlamamak (2)
- İyilik (104)
Yardım (19); Kötülük (14); Sevgi (8); Hoşgörü (6); Mutluluk (5); İyilik (5); Dürüst (5); İyi Kalp (4); Saygı (4); Birisine Yaptığımız Bir Şey (4); Dostluk (4); Arkadaş (3); Şefkat (3); Paylaşma (3); İyi Davranan (3); Sevap (2); Yardımsever (2); Güzellik (2); Peygamberimiz (2); Yardım Severlik (2); Yaşlılar (2); Aile (2)
- Kardeşlik (104)
Sevgi (32); Arkadaş (14); Dostluk (13); Kardeşim (10); Aile (7); Beraberlik (4); Kardeşlik (4); Kan Bağı (3); Abim (3); Ben (3); Oyun Oynamak (3); Mutluluk (2); İyi Anlaşma (2); İyilik (2); Sirt Sırta Gelmek (2)
- Merhamet (98)
Acıma (27); İyilik (19); Sevgi (7); Yardımlaşma (4); Allah (3); Anne (3); İnsanlık (3); Merhamet (3); Acı (3); Dürüst (3); İyi Davranmak (3); Hoşgörü (2); Yardım (2); Saygı (2); Dostluk (2); İlgi (2); İslam (2); Meyve (2); Üzülmek (2); Üzüntü (2); Yardımsever (2)
- Sabır (89)
Bekleme (37); Sabır Taşı (14); Dayanıklı (6); Öğretmen (6); Anne (5); Sinir (5); Saygı (3); Taş (3); Aile (2); Atasözü (2); Bir Şey İçin Sabretmek (2); Cesaret (2); Hoşgörü (2)
- Saygı (99)
Abla (33); Aile (22); Ahlak (9); Annem (7); Büyüklerim (3); Baba (3); İçinden Gelen (3); Karşı Gelmek (3); Akraba (2); Dede (2); Düzen (2); Hoşgörü (2); Kimse (2); Makam (2); Merhamet (2); Zorunluluk (2)
- Vatanseverlik (108)
Asker (16); Vatan (16); Vatanı Sevme (14); Sevgi (11); Millet (8); İyilik (6); Bayrak (5); Atatürk (3); Vatan Sevgisi (3); Koruma (3); İnsan (3); Merhamet (3); Sevmek (3); Türkiye (2); Şehit (2); Halk (2); Yurt Sevgisi (2); Adalet (2); Annem (2); Yardımseverlik (2)
- Yardımlaşma (96)
Yardımsever (28); İyilik (10); Paylaşım (8); Dayanışma (7); Sevgi (6); Kızılay (5); Saygı (5); Arkadaşlık (4); Fedakarlık (4); Aile (3); Ben (2); Bir Şey Söylemek (2); Fakirlik (2); Hediyeleşmek (2); Hoşgörü (2); İhtiyaç (2); Komşuluk (2); Vermek (2)
- Fedakârlık (79)
Yardımlaşmak (17); İyilik (9); Arkadaş (7); Sevgi (7); Annem (5); Dürüstlük (5); Fedakarlık (4); Dostluk (4); Ben (4); Aile (3); Merhamet (3); Yardımseverlik (3); Cömertlik (2); Vatan (2); Saygı (2); Şefkat (2)

Temizlik (86)

Temizlik (21); Titizlik (15); Anne (13); Kirlilik (8); Akraba (4); Düzen (4); Hizmetli (4); Ev (3); Bakımlı (2); Ben (2); Çevre (2); İman (2); Özen (2); Silmek (2); Süpürge (2)

Şefkat (81)

Sevgi (22); Annem (11); İyilik (7); Güzellik (4); Hoşgörü (4); Şefkat (4); Aile (3); Ben (3); Güven (3); Kedi (3); Korumak (3); Merhamet (3); Sevmek (3); Göstermek (2); Kalp (2); Saygı (2); Yumuşak (2)

Misafirperverlik (91)

Misafirlik (23); Saygılı (8); Hoşgörü (5); İyilik (5); Komşu (4); İkrâm (4); Sevgi (4); Yemek (4); Türkler (3); Anne (3); Aile (3); Ağırlama (3); Çay (3); Teyze (3); Karşılama (3); Kendim (3); Arkadaş (2); Baba (2); İnsan Sevgesi (2); Babanne (2); Yenge (2)

Özgüven (99)

Güven (45); Kendine Güvenme (11); Cesaret (9); Cesur (6); Baba (6); İyilik (5); Ben (4); Cömert (3); Arkadaş (2); Korkusuz (2); Misafirlik (2); Aile (2); Yardım (2)

Cömertlik (87)

Paylaşma (12); Saygı (10); İyilik (9); Yardım (8); Cömert (7); Dürüst (7); Yardımsever (4); Arkadaş (3); Baba (3); Cesaret (3); Sevgi (3); Aile (2); Anne (2); Ben (2); Bol (2); Cesur (2); Duygusal (2); Korkusuz (2); Mertlik (2); Para (2)

Alçakgönüllülük (63)

Mütevazı (13); Arkadaş (8); Sevgi (7); Gönüllü (4); İyi İnsan (4); Saygı (3); Aile (2); Empati (2); Hırsız (2); Hoşgörü (2); Kalp (2); Kardeş (2); Kötü Kalpli (2); Sevecen (2); Şefkat (2); Tevazu (2); Yardım (2); Yardımsever (2)

Paylaşmak (84)

Vermek (25); Arkadaş (14); İyilik (9); Yardımlaşmak (8); Cömertlik (5); Yardımsever (5); Paylaşım (4); Aile (3); Ben (3); Alıp Verme (2); Bölüşmek (2); Dostluk (2); Sevgi (2)

Komşuluk (94)

Arkadaş (26); Dostluk (7); Komşu (7); Komşum (7); Misafirlik (6); Yardımsever (6); Paylaşmak (5); Saygı (5); Sevgi (5); Yardımlaşma (5); Yardım (4); Akrabalık (3); Aile (2); İnsan (2); İyilik (2); Kiracı (2)

Sevgi (101)

Sevdiklerim (38); Anne (12); Öğretmen (10); Aile (7); Aşk (5); Arkadaş (5); Şefkat (4); Duygu (3); Dostluk (3); Kardeşlik (2); Uysal (2); Sevgi Dolu (2); Mutluluk (2); Ablam (2); Sevilme (2); Sevinç (2)

Sorumluluk (77)

Görev (18); İşini Yapmak (11); Arkadaş (6); Ödev (5); Yardım Etmek (5); Ben (4); Üstlenmek (4); Sorumluluk (4); Babam (3); Güven (3); Tutumluluk (3); Büyükler (3); Abim (2); Sorumsuz (2); Eşyalar (2); Mutluluk (2)

ORTAOKUL KADEMESİNDE ÇAĞRIŞIM SETİ

Adalet (270)

Hakim (32); Hak (31); Hukuk (30); Terazi (26); Mahkeme (20); Hz. Ömer (13); Avukat (9); Savcı (7); Dürüstlük (6); Doğruluk (6); Polis (4); Arkadaş (4); Hz. Muhammed (3); Güven (3); Adliye (2); Kanun (2); Özgürlük (2); Ankara (2); Birlik (2); Cumhuriyet (2); Halk (2); İyilik (2); Öğretmen (2)

Cesaret (362)

Özgüven (54); Korkusuz (51); Cesur (34); Güç (20); Güven (15); Arkadaşım (10); Yürek (10); Kendine Güven (9); Ben (6); Asker (5); Uçurum (5); Yükseklik (5); Atatürk (4); Kendim (4); Polis (4); Cesaret (3); Her Şeyi Yapabilme (3); Ömer Halis Demir (3); Adalet (2); Battal Gazi (2); Bir Yerden Atlamak (2); Cömert (2); Girişken (2); Heyecan (2); Kahramanlık (2); Kalp (2); Karanlık (2); Korkaklık (2); Mertlik (2); Özgürlük (2); Risk (2); Türk Askeri (2); Vatan (2); Yapabilme Duygusu (2)

Çalışkanlık (387)

Başarı (69); Ders (27); Çalışmak (24); Arkadaşım (17); Öğrenci (16); Zeki (12); Akıllı (11); Ben (10); Ders Çalışmak (9); Okul (9); Test (9); İneklik (6); Azim (5); Bilgi (5); Çaba (5); Karınca (5); Sınav (5); Disiplin (4); Plan (4); Sorumluluk (4); TEOG (4); Zeka (4); Bilgili (3); Elinden Gelen (3); Kitap (3); Sınıf (3); Takdir (3); Atatürk (2); Babam (2); Emek (2); Hedef (2); Okumak (2); Ödev (2); Yüksek Not (2)

Doğruluk (301)

Dürüstlük (128); Güven (19); Arkadaş (15); Doğru Olmak (13); Yalan (9); Ben (5); Adalet (4); Gerçeklik (4); Ailem (3); Annem (3); İyilik (3); Söz (3); Ahlak (2); Andımız (2); Doğru Yol (2); Dostluk (2); Hz. Muhammed (2); İmam Hatip (2); İnsanlık (2); Kendim (2); Müslüman (2); Sır (2); Yanlışlık (2); Yargıç (2)

Dostluk (416)

Arkadaşlık (159); Kardeşlik (61); Güven (21); Sırdaş (19); Kanka (12); Sevgi (8); Samimilik (7); Bağ Kurmak (5); Yalansız (3); Ben (2); Birlik (2); Can (2); Doğruluk (2); Dost Olmak (2); Paylaşma (2); Sonsuzlu (2); Yardımlaşma (2); Yoldaş (2)

Dürüstlük (380)

Doğruluk (133); Yalan Konuşmamak (41); Doğru Söylemek (18 Arkadaş (17); Güven (11); Güvenilir (9); Yalancı (9); Açık Söz (8 Hz. Muhammed (7); Yalan (7); Ben (6); Saygı (5); Gerçek (3); Dürüst (3); İyilik (3); Doğru İnsan (3); Sevgi (3); Dostluk (2); Aile (2); Adam Olmak (2); Bir Şey Gizlemek (2); Cömertlik (2); Kabullenme (2)

Empati (376)

Anlamak (66); Yerine Koymak (55); Düşünmek (41); Arkadaş (18); Sempatî (16); Duygu Paylaşımı (13); Hoşgörü (10); İletişim (8); Saygı (7); Başkasını Düşünmek (7); Karşı Fikir (6); Ben (5); Konuşma (5); İnsanı Anlamak (5); Karşılıklı Anlaşma (4); Öğretmen (4); Karşımdaki İnsanın Duygusu (4); Engellileri Anlamak (4); Psikolog (3); Rehber Öğretmen (3); Empatik (2); İyilik (2); Üzüntü (2); Hissetmek (2); Aynı Hissiyat (2); Farkına Varmak (2); Heyecan (2); Bencil (2); Sokak Hayvanları (2)

Hoşgörü (391)

Mevlana (87); Saygı (35); Sevgi (18); İyi Niyet (15); Anlayış (12); Arkadaş (11); İyimser (8); İyi Davranış (7); Mütevazı (6); Yardımsever (6); Cömertlik (6); Hz. Muhammed (5); Güzel Ahlak (5); Gülümsemek (5); Hoşgörü (4); Güler Yüz (4); Kibarlık (4); Merhamet (4); İyi Anlayış (4); Nezaket (4); Öğretmen (4); Değer Vermek (4); İyi Görmek (4); Alçakgönüllülük (3); Sevecen (3); Empati (3); Fikirlere Saygı

Duyuma (3); Medeniyet (3); Misafir (2); Alttan Almak (2); Herkesi Kabul Etmek (2); İnsan (2); Mutluluk (2); Karşıdakini Anlamak (2); Ahlak (2); Affetmek (2); Ailem (2); Akrabalarım (2); Duyarlılık (2); Hata (2); İnce Düşünen (2); Kabullenmek (2)

İyilik (385)

Yardım (31); Sevap (25); Yardımlaşma (25); Kötülük (18); Arkadaş (16); Yardımsever (16); Sevgi (10); Hoşgör (10); Merhamet (10); Mutluluk (9); İyilik (9); Karşılı (9); Melek (9); Kötü Olmayan (9); Güzellik (8); Birisine Yaptığımız Bir Şey (5); Paylaşma (5); Yardım Severlik (5); Fedakar (5); Güzel Davranış (5); İyi Davranan (4); Ben (4); Kardeşlik (4); Saygı (3); Güzel Hayat (3); Doğrulu (3); Güven (3); Huzur (3); Bağış (3); Sıcakkan (3); İyi Kalp (2); Şefkat (2); Peygamberimiz (2); Hz. Muhammed (2); Öğretim (2); Hayvan Severlik (2); İyi İnsan (2); Anlayış (2); Destek Vermek (2); Herkese (2); Yunus Emre (2)

Kardeşlik (298)

Dostluk (42); Arkadaş (35); Sevgi (31); Müslüm (13); Aile (11); Kan Bağı (10); Dost (10); Kardeşim (9); Paylaşma (9); Kardeşlik (8); Abim (8); Bağ (7); Can Dostu (7); Can Parçası (7); Sırdaş (7); Ablam (6); Yardımlaşma (6); Beraberlik (5); Güven (5); En Büyük Sevgi (4); Her Şey (4); Güvenme (4); İyi Anlaşma (3); Kardeşlerim (3); Yakınlık (3); Yanında (3); Barış (3); Dert Ortağı (3); Her Zaman Yanında Olan (3); Kankalık (3); Mutluluk (2); İyilik (2); Fedakarlık (2); Abi (2); Sonsuz Güven (2); En Yakın (2); Saygı (2); Değer (2); Din (2); Doğruluk (2); Kankam (2); Karındaş (2); Korumak (2)

Merhamet (371)

Acıma (57); İyilik (26); Allah (21); Şefkat (21); Sevgi (19); Vicdan (17); Hz. Muhammed (16); Hoşgör (12); Affetme (9); Bağışlayıcı (8); Anne (7); Annem (7); Hayvan (7); Arkadaş (7); Yardımlaşma (6); Peygamber (6); Yardım (5); Affedici (4); Şefkat (4); Merhamet (3); Ben (3); Fedakarlık (3); Duygu (3); Saygı (2); Baba (2); Adalet (2); Kardeşlik (2); Yetim (2); Ailem (2); Düşünce (2); Empati (2); Hz. Yusuf (2); İyi Sevgiyle Dolu (2); İçinde Bulunan Duygu (2); İyi Kalp (2); Kalp (2); Yavru Kedi (2)

Sabır (362)

Bekleme (47); Dayanıklı (41); Anne (26); Oruç (25); Hz Eyüp (16); Hz Muhammed (12); Sabır Taşı (8); Ben (7); Peygamber (7); Öğretmen (6); Saygı (6); Baba (6); Hz Yusuf (6); Yıllar (6); Sınır (5); Arkadaş (5); Allah (4); İmtihan (4); Sakin (4); Taş (3); Baba (3); Erdem (3); Kendine Hakim Olmak (3); Öfke (3); Selamet (3); Bir Şey İçin Sabretmek (2); Büyükler (2); Dua (2); Eyüp Peygamber (2); İnsan (2); Katlanma (2); Metanet (2); Mevlana (2); Sınır (2); Ya Sabır (2); Zorluk (2)

Saygı (372)

Abla (84); Ahlak (52); Aile (51); Anlayış (12); Büyüklerim (8); Arkadaş (8); Baba (7); Çocuklar (5); Annem (4); Akriba (4); Dede (4); Atatürk (4); Ben (4); Değer (4); Dürüst (4); Yardım (4); Dost (3); İyilik (3); Edep (3); Karakter (3); Düzen (2); Hoşgör (2); Cömertlik (2); Davranış (2); Küçük (2); Terbiye (2); Toplum (2); Yaşlılar (2)

Vatanseverlik (347)

Asker (52); Atatürk (31); Millet (26); Türkiye (22); Şehit (17); Vatanı Sevmek (16); Bayrak (12); Vatan Sevgisi (12); Vatan (11); Sevgi (6); Fedakarlık (6); Çanakkale (6); Koruma (5); Yurt Sevgisi (5); Ömer Halis Demir (5); Canını Verme (4); Her şeyi Göze Almak (4); Cumhurbaşkanı (3); Ülke Sevgisi (3); Adalet (2); Savaş (2); Birlik (2); Cumhurbaşkanı (2); Kahraman (2); Sahip Çıkma (2); Seyit Onbaşı (2)

Yardımlaşma (378)

Paylaşım (63); Yardımsever (31); İyilik (27); Arkadaşlık (24); Dayanışma (11); Kızılay (11); Komşuluk (10); Birlik (9); Fakirlik (7); Suriye (7); Fedakarlık (6); Dostluk (6); Kardeşlik (6); Yaşlı (6); Hediyeleşmek (5); Beraberlik (5); Sevgi (4); Ben (4); Dernekler (4); Müslüman (4); Sadaka (4); Saygı (3); Halep (3); İmece (3); Merhamet (3); Ramazan (3); Zekat (3); Aile (2); Anne (2); Cömertlik (2); Ekmek (2); İHH (2); İşbirliği (2); Karşılıklı İlgisi (2); Kolaylaştırmak (2); Para (2)

Fedakarlık (339)

Annem (39); Yardımlaşmak (23); Fedakarlık (21); Vazgeçmek (19); Arkadaş (17); İyilik (15); Vermek (12); Cömertlik (11); Paylaşmak (9); Sevgi (8); Babam (6); Vefakar (6); Aile (5); Şehitlik (5); Cesaret (5); Dayanışma (5); Dostluk (4); Merhamet (4); Ödün Vermek (4); Ebeveyn (4); Kendini Düşünmemek (4); Dürüstlük (3); Özveri (3); Can (3); Para (3); Değer (3); Her Şeyi Yapmak (3); Ben (2); Yardımseverlik (2); Alçakgönüllülük (2); Kardeş (2); Ablam (2); Başkasını Düşünmek (2); Hoşgör (2); İnsanlık (2); Gözün Görmemesi (2); Kurtuluş Savaşı (2); Yetim (2)

Temizlik (359)

İman (53); Titizlik (51); Anne (26); Deterjan (21); Temizlik (13); Düzen (13); Ev (8); Sabun (8); Arkadaş (6); Kalp (6); Ferahlık (5); Su (5); Kirlilik (4); Ben (4); Çevre (4); Süpürge (4); Abdest (3); Abla (3); Hijyen (3); İslamiyet (3); Kirliletmek (3); Kova (3); Okul (3); Peygamber (3); Hizmetli (2); Bahar (2); Banyo (2); Bez (2); Çalışmak (2); Din (2); El Yıkamak (2); Güzel Koku (2); İş (2); İyilik (2); Oda (2); Parlaklık (2); Sarı Bez (2); Vileda (2)

Şefkat (363)

Annem (70); Merhamet (60); Sevgi (52); Babam (13); İyilik (10); Arkadaş (7); Yerim dar (7); Sevmek (6); Hayvanlar (6); Yumuşak (5); Acımak (5); Şefkat (4); Korumak (4); Hz. Muhammed (4); Yürek (4); Aile (3); Ben (3); Ebeveyn (3); İlgisi (3); Öğretmen (3); Yardımlaşmak (3); Hoşgör (2); Kedi (2); Acı Çekmek (2); Allah (2); Bebek (2); Çocuk (2); Fedakarlık (2); İnsan (2); Kardeş (2)

Misafirperverlik (374)

Misafirlik (57); Türklar (31); Hoşgör (20); Anne (13); Saygılı (12); Akriba (12); Komşu (11); Aile (10); Ağrılamak (10); Arkadaş (10); Yemek (7); Ev (7); Ev Sahibi (7); İyi Davranmak (6); Dostluk (6); İyilik (5); İkrâm (5); Sevgi (5); Baba (4); Konya (4); Yardımsever (4); Cömert (4); Çay (3); İnsan Sevgisi (3); Hizmet (3); Pasta (3); Güzel Karşılama (3); Bayram (3); Davet (3); Hoş Geldiniz (3); Gülyüz (2); Altın Gün (2); Ablam (2); Anneanne (2); Bereket (2); Eski Zaman (2); Gelenek (2); Mükemmel (2); Naziklik (2); Temizlik (2); Ziyaret (2)

Özgüven (378)

Cesaret (85); Kendine Güvenme (52); Ben (27); Ego (27); Arkadaş (23); Güven (21); Başarı (9); Cesur (8); Korkusuz (5); Kendini Beğenme (4); Egoist (3); Kahraman (3); Statü (3); Baba (2); Cömert (2); Yürekli (2); İnsan (2); Artist (2); Çalışkan (2); Önyargı (2); Paylaşma (2); Savunma (2); Saygı (2)

Cömertlik (380)

Paylaşma (56); Bol (46); Arkadaş (21); Para (20); Yardımsever (17); Fedakar (14); Hoşgör (10); Dürüst (9); Cimri (8); İyilik (7); Yardım (7); Baba (7); Ben (7); Bonkör (6); Hediye (6); Ağabey (5); Saygı (4); Cömert (4); Cesaret (3); Mertlik (3); Adam (3); Alçakgönüllülük (3); Değer (3); Doğruluk (3); Hz. Muhammed (3); Zengin (3); Aile (2); Cesur (2); Abla (2); Bağış (2); Dost (2); Hz. Ömer (2); İsmarlama (2); İkrâm (2); Kardeş (2); Okul Notları (2); Öğretmen (2); Sadaka (2)

Alçakgönüllülük (322)

Mütevazı (36); Altan Alma (30); Arkadaş (21); Tevazu (17); Merhamet (16); İyilik (14); Hoşgörü (13); Cömert (10); Fedakar (10); Mevlana (8); Kibirli (7); Hz Muhammed (6); Yardımsever (5); Anne (5); Sevgi (4); Şefkat (4); Yardım (4); Atatürk (4); Ben (4); Paylaşma (4); Kalp (3); Kardeş (3); Cimri (3); Değer Verme (3); Kibar (3); Sakin (3); Yardımlaşma (3); Saygı (2); Aile (2); Abla (2); Baba (2); Bencil (2); Dürüst (2); Düşünceli (2); Hayvanlar (2); İmam (2); Kabullenme (2); Kendim (2); Kıskaç (2); Kötü (2); Öğretmen (2); Utangaç (2); Vazgeçme (2)
Paylaşmak (367)

Yardımlaşmak (69); Arkadaş (33); Cömertlik (21); Vermek (17); Bölüşmek (14); Komşuluk (12); Kardeşlik (11); Yardımsever (8); Dostluk (7); Kardeş (6); Hediyeleşmek (5); Yemek (5); İyilik (4); Ben (4); Sevgi (4); İnsanlık (4); İslam (4); Simit (4); Paylaşım (3); Çikolata (3); Dostum (3); Ekmek (3); Facebook (3); Mutluluk (3); Bir Paket Bisküvi (2); Cimri Olmamak (2); Çoğalmak (2); Dünya (2); Fakir (2); Fedakarlık (2); Güven (2); Hoşgörü (2); Hz. Muhammed (2); İhtiyaç (2); İkrâm Etmek (2); Kalem Vermek (2); Özveri (2); Para (2); Pasta (2); Sevmek (2); Sır (2); Yarısını Vermek (2); Zekat (2)

Komşuluk (365)

Yardımlaşma (49); Paylaşmak (46); Arkadaş (27); Komşu (14); Komşu Komşunun Külüne Muhtaç (12); Misafirlik (10); Apartman (10); Yardım (9); Dayanışma (8); Saygı (7); Kardeşlik (6); Teyzeler (6); Dostluk (5); Sevgi (5); Dedikodu (5); Yemek (5); Aşure (4); Ev (4); Komşu (3); Yardımsever (3); Akrabalık (3); Bağ (3); Ziyaret (3); İnsan (2); İyilik (2); Aile Dostu (2); Birlik (2); Destek Olmak (2); Gün (2); Güven (2); Hz. Muhammed (2); İkrâm (2); Karşı Komşu (2); Kısır (2); Mutluluk (2); Sevmek (2); Sıkı Dostluk (2)

Sevgi (394)

Sevdiklerim (69); Aile (31); Öğretmen (21); Aşk (21); Anne (16); Kardeşlik (15); Kalp (15); Şefkat (11); Uysal (11); Arkadaş (8); Duygu (5); İnsan (5); Merhamet (5); Bağlılık (5); Hoşgörü (5); Saygı (5); Dostluk (4); Değer (4); Küçükler (4); Değer Vermek (4); Huzur (3); İsim (3); Baba (3); Paylaşma (3); Vatan (3); Sevgi Dolu (2); Ben (2); Hayvanlar (2); Gönül (2); Güven (2); Gülümseme (2); Bağlanmak (2); Barış (2); Galatasaray (2); Güzel (2); İyilik (2)

Sorumluluk (352)

Görev (88); Ödev (29); Okul (18); Öğrenci (15); İşini Yapmak (10); Yapılacaklar (9); Arkadaş (8); Kendim (8); Yük (7); Dersler (7); Zorunluluk (7); Ders Çalışmak (7); Ben (6); Sorumluluk (6); Aile (6); Kurallar (6); Güven (5); Yerine Getirmek (5); Hak (5); TEOG (5); İnsan (4); Çalışkanlık (4); Çalışmak (4); Üstlenmek (3); Üzerine Düşen (3); Çevre (3); Ev İşleri (3); Namaz (3); Zamanında Yapmak (3); Her Şey (2); Saygı (2); Oda Toplamak (2); Öğretmen (2); Tutumlu (2)

LİSE KADEMESİNDE ÇAĞRIŞIM SETİ

Adalet (616)

Hukuk (49); Hak (37); Mahkeme (37); Hakim (30); Terazi (30); Hz. Ömer (26); Ülkede Yok (15); Avukat (14); Adliye (12); Allah (11); Hz. Muhammed (9); Atatürk (9); Saray (9); Demokrasi (8); Mülkün Temeli (7); Savcı (6); Adil (5); Haksızlık (5); Kanun (4); Ben (4); Hz. Ali (4); İslam (4); Cumhurbaşkanı (4); Doğruluk (3); Akparti (3); Devlet (3); Torpil (3); Türkiye (3); Polis (2); Arkadaş (2); Aile (2); Anayasa (2); Bakan (2); Denge (2); İdam (2); Savunma (2); Şeriat (2); Zeytin Dalı (2)

Cesaret (810)

Özgüven (74); Korkusuz (72); Yürek (34); Güç (23); Ben (19); Cesur (15); Güven (14); Arkadaşım (13); Asker (12); Çılgınlık (10); Hz. Hamza (10); Cumhurbaşkanı (10); Atatürk (9); Korkaklık (9); Kavga (9); Aşk (7); Doğruluk (6); Kendine Güven (6); Polis (6); Gözü Kara (6); Uçurum (5); Türk Askeri (5); Delilik (5); Hz. Ali (5); Hz. Ömer (5); Kendim (4); Ömer Halis Demir (4); Mertlik (4); Özgürlük (4); Başarı (4); Esaret (4); Hayaller (4); İnanmak (4); Türk (4); Yükseklik (3); Risk (3); Babam (3); Erkek (3); Fedakarlık (3); Paraşüt (3); Her Şeyi Yapabilme (2); Kahramanlık (2); Bordo Bereli (2); Çaba (2); Erdemli (2); Erkeklik (2); Fatih Sultan Mehmet (2); Herkül (2); Hırs (2); Oyun (2); Ölüm (2); Utanmama (2); Yiğitlik (2)

Çalışkanlık (862)

Başarı (103); Zeki (27); Çalışmak (23); Ben (23); Ders (22); Arkadaşım (22); İneklik (21); Azim (21); Karınca (20); Öğrenci (19); Atatürk (16); Emek (14); Akıllı (11); Sorumluluk (9); Okul (8); Çaba (8); Bilgili (8); Ders Çalışmak (7); Kitap (6); Arı (6); Beceri (6); Sınav (5); Babam (5); Fen Lisesi (5); Hırs (5); Bilgi (4); Disiplin (4); Zeka (4); Ödev (4); İş (4); İşçi (4); İyi Gelecek (4); LYS (4); Sabır (4); YGS (4); Plan (3); Yüksek Not (3); Program (3); Cumhurbaşkanı (3); Verim (3); Test (2); Elinden Gelen (2); Atılğan (2); Bağımlılık (2); Bende Olmayan (2); Eğitim (2); Ezber (2); Üniversite (2)

Doğruluk (501)

Dürüstlük (171); Hz. Muhammed (29); Güven (28); Doğru Olmak (20); Cesaret (20); Ben (17); Arkadaş (16); Gerçeklik (14); Yalan (12); Atatürk (8); Babam (8); Ailem (6); Kendim (6); İyilik (5); Ahlak (5); Mevlana (5); Sözü Bir (4); Adalet (3); Çocuklar (3); Emin İnsan (3); Hakikat (3); İman (3); İslam (3); Sevap (3); Doğru Yol (2); Dostluk (2); İnsanlık (2); Cömertlik (2); Hak (2); Hakim (2); Hz. Ali (2); Karakter (2); Muhsin Yazıcıoğlu (2); Mutluluk (2); Nesnel (2); Oyun (2); Öğretmen (2); Özgüven (2); Sadakat (2); Samimilik (2); Seviyeli (2); Tutarlılık (2); Yok (2)

Dostluk (876)

Arkadaşlık (211); Kardeşlik (115); Güven (34); Sevgi (12); Samimilik (11); Ben (10); Birlik (10); Bağ Kurmak (8); Paylaşma (7); Fedakarlık (7); Yardımlaşma (5); Sadakat (5); Dost Olmak (4); Atatürk (4); Beraberlik (4); Aile (3); Dürüstlük (3); Her şey (3); Hz. Ebubekir (3); Kuzenim (3); Menfaat (3); Mevlana (3); Vefa (3); Yalan (3); Bizim Sınıf (2); Düşmanlık (2); İnsanlık (2); Okul (2); Saygı (2); Türkiye (2); Yakınlık (2)

Dürüstlük (872)

Doğruluk (171); Yalan Konuşmamak (26); Hz. Muhammed (21); Güven (20); Ben (18); Doğru Söylemek (17); Arkadaş (17); Güvenilir (13); Saygı (13); Açık Söz (12); Yalancı (11); Gerçek (11); Babam (11); Yalan (7); Dostluk (6); Atatürk (6); Karakter (5); Kardeşlerim (5); Yok (5); Dürüst (4); Doğruluk (4); Türkiye (4); İyilik (3); Doğru İnsan (3); Aile (3); Adalet (3); Cesaret (3); Ahlak (3); Davranış (3); Doğru Konuşmak (3); Efendi (3); Erdem (3); Hak (3); İyi İnsan (3); Kendim (3); Mevlana (3); Samimi (3); Söz (3); Adam Olmak (2); Kardeşlik (2); Abim (2); Ablam (2); Babaanne (2); Borç (2); Doğru Yol (2); Doğrucu (2); Edep (2); Güzellik (2); İman (2); İnsan Olmak (2); İşine Gelmek (2); Kişilik (2); Mertlik (2); Öğretmen (2); Özü Sözü Bir (2); Para (2); Sadakat (2); Sözünde Duran (2); Empati (865)

Empati (865)

Anlamak (129); Yerine Koymak (68); Düşünmek (52); Ben (23); Konuşma (19); Arkadaş (16); Karşılıklı Anlaşma (14); Sempatî (13); Karşı Fikir (11); Saygı (10); Öğretmen (10); Karşındakini Düşünmek (10); Duygu Paylaşımı (6); İnsanı Anlamak (6); Değişkenlik (6); İki Kişi Gibi Düşünmek (6); Kimsenin Başaramadığı (6); Karşılaştırma (5); Karşımdaki İnsanın Duygusu (4); Hissetmek (4); Sevgi (4);

Atatürk (4); Mevlana (4); Hoşgörü (3); İletişim (3); Başkasını Düşünmek (3); Engellileri Anlamak (3); Empatik (3); Eş Duygu (3); Farklı Bakış (3); Güzel Konuşmak (3); İnsanlık (3); Kavga (3); Ön Yargılı Olmama (3); Sohbet (3); Suriyeliler (3); Aynı Hissiyat (2); Farkına Varmak (2); Aile (2); Akıl (2); Annem (2); Diyalog (2); Görüş (2); Güzellik (2); Hz Ali (2); İlişki (2); Kişilik (2); Kuzen (2); Merhamet (2); Olay (2); ÖSYM (2); Sen ve Ben (2); Sözler (2); Uyum (2); Vicdan (2); Yaklaşma (2)

Hoşgörü (862)

Mevlana (112); Saygı (60); Sevgi (59); Anlayış (39); İyi Niyet (33); İyimsen (10); Hz. Muhammed (9); Güler Yüz (9); İslam (9); Arkadaş (8); Güzel Ahlak (8); Hoşgörü (6); Kibarlık (6); Ben (6); Şefkat (6); Misafir (5); Altın Almak (5); Herkesi Kabul Etmek (5); İnsan (5); Mütevazı (4); Alçakgönüllülük (4); Sevecen (4); Karşıdakini Anlamak (4); Aile (4); Anne Baba (4); Atatürk (4); Osmanlı (4); Terbiye (4); Tolerans (4); Yumuşak (4); İyi Davranış (3); Merhamet (3); İyi Anlayış (3); Nezaket (3); Öğretmen (3); Mutluluk (3); Annem (3); Babam (3); Deniz Gibi Ol (3); Güzellik (3); Kardeşlik (3); Komşuluk (3); Türkiye (3); Gülümsemek (2); Ahlak (2); Dürüst (2); Babanne (2); Cumhurbaşkanı (2); Davetkar (2); Davranış (2); Efendilik (2); İyi İnsan (2); Okul (2); Sabır (2); Samimi (2); Tevazu (2); Teyzeler (2); Yanlışlara Hoş Davranma (2)

İyilik (869)

Sevap (54); Yardım (46); Kötülük (35); Yardımsever (32); Karşılık (22); Güzellik (21); Yardım (19); Sevgi (18); Yardımlaşma (17); Hoşgör (17); Kötülük (14); Arkadaş (13); Ben (13); Melek (11); Mutluluk (10); İyi Kalp (10); Güzel Hayat (9); Merhamet (8); Sevgi (8); İyilik (7); Hz. Muhammed (7); Cennet (7); Reis (7); Sağlık (7); Kötü Olmayan (6); Fedakar (6); Annem (6); Mevlana (6); Saygı (5); Peygamberimiz (5); Para (5); Temiz Kalp (5); Kardeşlik (4); Şefkat (4); Atatürk (4); İnsan Sevgisi (4); Menfaat (4); Sadaka (4); Vicdan (4); Güzel Davranış (3); Doğruluk (3); Öğretim (3); Dostluk (3); Yaşlılar (3); Ablam (3); Değer (3); Deniz (3); İçtenlik (3); İnsan (3); İnsanlık (3); Sevdiklerim (3); Yardım Severlik (2); Güven (2); Huzur (2); Hayvan Severlik (2); İyi İnsan (2); Dürüst (2); Aile (2); Adam Satmamak (2); Amel (2); Beyaz (2); Cömertlik (2); İslam (2); Kaybetme (2); Müslüm (2); Yengem (2); Hoşgör (6); Mutluluk (5); İyilik (5); Dürüst (5); İyi Kalp (4); Saygı (4); Birisine Yaptığımız Bir Şey (4); Dostluk (4); Arkadaş (3); Şefkat (3); Paylaşma (3); İyi Davranan (3); Sevap (2); Yardımsever (2); Güzellik (2); Peygamberimiz (2); Yardım Severlik (2); Yaşlılar (2); Aile (2)

Kardeşlik (751)

Arkadaş (64); Dostluk (60); Kan Bağı (42); Paylaşma (25); Sevgi (22); Beraberlik (21); Aile (17); Abim (16); Dost (15); Müslüm (10); Kardeşlik (10); Bağ (10); Can Dostu (10); Kardeşlerim (10); Türkiye (10); Can Parçası (8); Güven (7); Fedakârlık (7); Dayanışma (6); Ablam (5); Mutluluk (5); Abi (5); Sonsuz Güven (5); İslam (5); Sorumluluk (5); Sırdas (4); Yardımlaşma (4); Yakınlık (4); Abla (4); Atatürk (4); İkiz Olmak (4); Yoldaş (4); Yanında (3); En Yakın (3); Saygı (3); Anlaşma (3); Asker (3); Ayrılmamak (3); Hz. Muhammed (3); İnsan (3); Merhamet (3); Omuz Omuz (3); Öz Kardeşten Öte (3); Sadakat (3); Türk Halkı (3); Ümmet (3); Vefa (3); En Büyük Sevgi (2); Her Şey (2); Aynı Anneden (2); Azerbaycan (2); Bizim Sınıf (2); Ebedi (2); Ensar Muhacir (2); İmam Hatip (2); Karşılıksız Sevgi (2); Sıra Arkadaşım (2); Sinir (2)

Merhamet (835)

Acıma (104); Vicdan (63); Allah (38); Hz . Muhammet (28); İyilik (27); Anne (27); Şefkat (25); Annem (21); Sevgi (13); Hayvan (12); Affetme (8); İnsanlık (8); Arkadaş (7); Çocuk (7); Peygamber (6); Ben (5); Fedakarlık (5); Alçak Gönüllülük (5); Hoşgörü (4); Bağışlayıcı (4); Baba (4); Anne Baba (4); Atatürk (4); Yaşlı (4); Yardımlaşma (3); Duygu (3); Adalet (3); Kardeşlik (3); Babam (3); İyi Niyet (3); Kendim (3); Türkiye (3); Yardım (2); Merhamet (2); Yetim (2); Büyüklük (2); Cömertlik (2); Duygusal (2); Güzel (2); Hayvanlara Sevgi (2); İnsan (2); İyi (2); İyi Gönül (2); Karınca (2); Mevlana (2); Temiz Kalp (2); Yufka Yürek (2); Yürek (2); Zulum (2)

Sabır (797)

Bekleme (63); Hz Eyüp (56); Dayanıklı (41); Ben (19); Peygamber (19); Anne (18); Hz Muhammet (17); Sabır Taşı (15); Arkadaş (14); Selamet (14); Sakin (13); Oruç (11); Öğretmen (11); Taş (10); Baba (9); Hz Yusuf (9); Güç (8); Okul (8); Yıllar (7); Sinir (7); Erdem (7); Tahammül (7); Aile (6); Kendim (6); Nefis (6); Tespih (6); Saygı (5); Atatürk (4); Düşün (4); Allah (3); Büyüklük (3); Metanet (3); Dert (3); Derviş (3); İmtihan (2); Baba (2); Eyüp Peygamber (2); Aşk (2); Hazmetmek (2); İrade (2); Kardeş (2); Merhamet (2); Özveri (2); Salavat (2); Stres (2)

Saygı (827)

Abla (140); Ahlak (64); Aile (50); Büyüklerim (24); Baba (18); Akraba (16); Atatürk (13); Anlayış (10); Arkadaş (9); Dede (9); Ben (9); Annem (8); Cömertlik (7); Davranış (6); Doğruluk (6); Hürmet (6); Hz Muhammet (6); Çocuklar (4); Efendi (4); Eğilmek (4); Erdem (4); Gerekli (4); Güzel Davranma (4); Her Şey (4); Değer (3); Dost (3); İyilik (3); İnsan (3); İtaat (3); Dürüst (2); Edep (2); Düzen (2); Komşuluk (2); Kural (2); Mutluluk (2); Olgunluk (2); Öğrenci (2); Öğretmen (2); Önem (2); Sabır (2); Saygı (2); Saygı (2); Sevgi (2); Sınır (2)

Vatanseverlik (817)

Asker (109); Bayrak (50); Türkiye (37); Atatürk (32); Millet (30); Şehit (22); Milliyetçi (19); Vatani Sevme (14); Ömer Halis Demir (12); Halk (10); Ben (10); Cumhurbaşkanı (9); Vatan (8); Sevgi (8); Türklük (8); Vatan Sevgisi (7); Yurt (7); Fedakarlık (6); Görev (6); Vatandaş (5); Çanakkale (4); Koruma (4); Yurt Sevgisi (4); Ülke Sevgisi (4); Savaş (4); Bağımsızlık (4); Polis (4); Ülkücü (4); Birlik (3); Aşk (3); Cumhuriyet (3); Fethi Sekin (3); Her Şey (3); Hz Muhammed (3); Memleket (3); Öğretmenim (3); Uğruna Ölmek (3); Ay Yıldız (2); Bağlılık (2); Devlet (2); Fırat Yılmaz (2); İhanet (2); İşini İyi Yapmak (2); Kendim (2); Namus (2); Özgürlük (2); Toprak (2)

Yardımlaşma (868)

Paylaşım (70); Dayanışma (44); İyilik (37); Dernekler (24); Yardımsever (21); Arkadaşlık (18); Kardeşlik (17); İHH (17); Kızılay (16); Kopya (14); Suriye (13); İnsanlık (12); Dostluk (10); Sevap (10); Komşuluk (9); Birlik (8); El Birliği (8); Ben (7); Para (7); Fedakarlık (6); İnsan (6); Yaşlı (5); Beraberlik (5); Müslüman (5); Karşılıklı İlgi (5); Aşevi (5); Fakirlik (4); Sevgi (4); Atatürk (4); Hayırsever (4); Hz Muhammed (4); Kermes (4); Türkler (4); Merhamet (3); Ramazan (3); Zekat (3); Aile (3); Cömertlik (3); Hoşgörü (3); Vermek (3); Ablam (3); Doğruluk (3); Millet (3); Muhtaç (3); Okul (3); Sigara (3); Saygı (2); Halep (2); İhtiyaç (2); Afat (2); Alıp Vermek (2); Cami (2); Çıkarırsızlık (2); Empati (2); Gizlilik (2); Kömür (2); Mutluluk (2); Mülteciler (2); Polis (2); Sınavlar (2); Sivil (2); Toplum (2); Türkiye (2); Vatan (2); Yetim (2); Yetim Kumbarası (2)

Fedakârlık (797)

Annem (73); Vazgeçmek (30); Babam (28); Ödün Vermek (22); Ömer Halis Demir (18); Vermek (16); Sevgi (14); İyilik (13); Ben (13); Arkadaş (12); Dostluk (12); Yardımlaşmak (11); Aile (11); Paylaşmak (10); Ebeveyn (10); Fedakarlık (9); Cömertlik (9); Şehitlik (9); Asker (9); Taviz (9); Atatürk (8); Cesaret (7); Özveri (7); Yardımseverlik (6); Karşılıksız (6); Alçakgönüllülük (5); Kardeşlik (5); Türkiye (5);

Merhamet (4); Can (4); Kardeş (4); Düşünceli (4); Hz. Muhammed (4); Para (3); Vatan (3); Çaba (3); Doğruluk (3); Peygamber (3); Vefakar (2); Dürüstlük (2); Değer (2); Ablam (2); Başkasını Düşünmek (2); Hoşgörü (2); İnsanlık (2); Abim (2); Atılım (2); Cefa (2); Çanakkale (2); Çıkar (2); Çok Para Vermek (2); Göz Yummak (2); Göze Almak (2); İyimsen (2); Mülayim (2); Nankörlük (2); Olmasa Da Olur (2); Öğretmen (2); Öne Atılmak (2); Polis (2); Risk (2); Suriye (2); Türkler (2); Vatan Sevgisi (2)

Temizlik (830)

İman (174); Titizlik (53); Anne (53); Ev (22); Sabun (14); Düzen (12); Deterjan (11); Temizlik (11); Kalp (9); İslamiyet (9); Banyo (7); Ben (6); Çevre (6); Abdest (6); Hijyen (6); Hz. Muhammed (6); Sıfık (6); Arkadaş (5); Güzel Koku (5); Sünnet (5); Ferahlık (4); Süpürge (4); İş (4); Bakımlı (4); Bayram (4); İbadet (4); Müslüman (4); Pislik (4); Yorulmak (4); Su (3); Okul (3); Bahar (3); Atatürk (3); Beyaz (3); Çamaşır Suyu (3); Domestos (3); Güzellik (3); Kendim (3); Misafir (3); Tertip (3); Akriba (2); Asker (2); Hacı Şakir (2); İç Güzelliği (2); Koku (2); Mutluluk (2); Sorumluluk (2); Şampuan (2); Yardım (2)

Şefkat (843)

Annem (156); Merhamet (102); Sevgi (45); Yerim dar (21); Babam (16); Çocuk (13); Ebeveyn (11); Aile (10); İyilik (8); Sevmek (7); Hz. Muhammed (7); Arkadaş (6); Hoşgörü (6); Hayvanlar (4); Yumuşak (4); Acımak (4); Ben (4); İslamiyet (4); Sevecenlik (4); Vicdan (4); Yufka Yürekli (4); Şefkat (3); Yürek (3); Alçak Gönüllülük (3); Atatürk (3); Duygu (3); Gönül (3); Kıyamamak (3); Mevlana (3); Kedi (2); Allah (2); İnsan (2); Peygamber (2); Kalp (2); Gözyaşı (2); Huzur (2); Kucaklamak (2); Mutluluk (2); Sadakat (2); Sokak Köpekleri (2); Temizlik (2); Türkiye (2); Yardımsever (2); Yavru (2)

Misafirperverlik (857)

Türkler (95); Hoşgörü (40); Misafirlik (32); Komşu (29); Akriba (23); İkrâm (19); Anne (17); Sevgi (14); Aile (13); Konya (13); Hizmet (13); Ağır (12); Yemek (10); Güleryüz (9); Ben (9); Saygılı (8); Paylaşma (8); Arkadaş (7); Babam (7); Yardımsever (6); Pasta (6); Teyze (6); Hümet Etmek (6); Hz. Muhammed (6); Ev (5); İyi Davranmak (5); Altın Günü (5); Mevlana (5); Suriyeliler (5); Çay (4); Güzel Karşılama (4); Gülümseme (4); Millet (4); Ev Sahibi (3); Cömert (3); İnsan Sevgisi (3); Bayram (3); Anadolu (3); Atatürk (3); Değer (3); Empati (3); Osmanlı (3); Örf Adet (3); Sohbet (3); Dostluk (2); Ablam (2); Anneanne (2); Bulaşık (2); Dede (2); Doğu Anadolu (2); Dost Ağır (2); Görücü (2); İş (2); Kalabalık (2); Muhabbet (2); Özgüven (2); Sunum (2); Şeker (2)

Özgüven (851)

Cesaret (90); Ego (84); Kendine Güvenme (73); Ben (64); Arkadaş (30); Güven (20); Kendini Beğenme (13); Başarı (12); Cesur (10); Egoist (6); Yürekli (6); Atatürk (6); Baba (4); Adrenalin (4); Bencil (4); Emin (4); İnanma (4); Tavan (4); Korkusuz (3); İnsan (3); Hırs (3); Hz. Muhammed (3); İnanç (3); Konuşma (3); Recep Tayyip Erdoğan (3); Cömert (2); Artist (2); Misafirlik (2); Ağabey (2); Açık Sözlü (2); Atılgan (2); Az Ve Öz (2); Çok Bilmiş (2); Fazlası Zarar (2); Kendiyle Barışık (2); Korku (2); Mutluluk (2); Öğretmen (2); Sahne (2)

Cömertlik (837)

Paylaşma (73); Bol (73); Para (32); Baba (29); Arkadaş (26); Yardımsever (21); Ben (20); Bonkör (16); Fedakar (14); İyilik (12); Hz. Muhammed (10); Hoşgörü (9); Saygı (9); Cömert (9); Doğruluk (9); Mevlana (9); Dürüst (8); Yardım (7); Mertlik (6); Atatürk (6); Cesaret (4); Zengin (4); Anne (4); Korkusuz (4); Gülümsemek (4); Kiskanmama (4); Centilmen (3); Gönül Güzeli (3); Recep Tayyip Erdoğan (3); Türkiye (3); Yiğitlik (3); Cimri (2); Ağabey (2); Adam (2); Alçakgönüllülük (2); Aile (2); İsmarlama (2); Kardeş (2); Sevgi (2); Akarsu (2); Banker (2); Bereket (2); Birey (2); Büyükler (2); Edep (2); Enişte (2); Hz. Ali (2); Hz. İbrahim (2); İnsan (2); Müslüman (2); Nazik (2); Şems-i Tebriz'i (2)

Alçakgönüllülük (737)

Mütevazı (84); Altan Alma (32); Mevlana (27); Hoşgörü (25); Ben (23); Tevazu (21); Arkadaş (15); Fedakar (15); Merhamet (12); Anne (10); Düşünceli (10); İyilik (8); Sabır (8); Hz. Muhammed (7); Baba (7); Saygı (6); Öğretmen (6); Utangaç (6); İyi İnsan (6); Yardım (5); Atatürk (5); Kendim (5); Dostluk (4); Ego (4); Egosuz (4); Cömert (3); Kibirli (3); Yardımsever (3); Şefkat (3); Yardımlaşma (3); Büyükler (3); Duygusal (3); İnsan (3); Kaf Dağı (3); Özgüven (3); Saf (3); Sıfık (3); Sevgi (2); Paylaşma (2); Cimri (2); Kibar (2); Aile (2); Bencil (2); Gönüllü (2); Empati (2); Ahlak (2); Aldatma (2); Bazı Kişiler (2); Erdem (2); Gündüz Bey (2); İhlas (2); İşsiz (2); Kalp Kırmama (2); Masumiyet (2); Mülayim (2); Nezaket (2); Saygısız (2); Toprak (2); Yengeç (2); Yürek (2)

Paylaşmak (782)

Yardımlaşmak (67); Arkadaş (29); Vermek (28); Kardeşlik (26); Bölüşmek (22); Cömertlik (21); Yemek (18); Yardımsever (15); Kardeş (13); Mutluluk (10); Dostluk (9); Ekmek (9); Para (9); Komşuluk (8); Birlik Olmak (8); Ben (7); Sevgi (6); Zekat (6); Artırmak (6); İyilik (5); İnsanlık (5); Çoğalmak (5); Aile (5); Kopya (5); Yiyecek (5); Cimri Olmamak (4); İhtiyaç (4); İkrâm Etmek (4); Dayanışma (4); Sosyal Medya (4); Suriyeliler (4); Simit (3); Dostum (3); Facebook (3); Hz. Muhammed (3); Atatürk (3); Destek (3); Gönül Almak (3); Gün (3); Mutlu Olmak (3); Savaş (3); Sevap (3); Sigara (3); Wi-Fi (3); Paylaşım (2); Sevmek (2); Akşam Yemeği (2); Bencilik (2); Dert (2); Duygu (2); Düşünce (2); Erdem (2); Eşya (2); Gülümseme (2); Hayat (2); Her Şey (2); Katılmak (2); Kendim (2); Okul (2); Önemli (2); Önemsemek (2); Turcell (2)

Komşuluk (828)

Paylaşmak (60); Yardımlaşma (53); Komşu Komşunun Külüne Muhtaç (44); Komşum (37); Arkadaş (20); Dostluk (17); Apartman (13); Dedikodu (12); Yemek (10); Yardımsever (10); Kardeşlik (9); Dayanışma (8); Saygı (8); Ev (7); Aile (7); Muhtaçlık (7); Yok (7); Komşu (6); Azerbaycan (6); Hoşgörü (6); İhtiyaç (6); İyi Dostluk (6); Yardım (5); Sevgi (5); İyilik (5); Mahalle (5); Muhabbet (5); Misafirlik (4) Teyzeler (4); Birlik (4); Hak (4); Şenlik (4); Yakınlık (4); Aşure (3); Bağ (3); Aile Dostu (3); Hz. Muhammed (3); Annem (3); Ben (3); Beraberlik (3); Değer Vermek (3); İyi Geçinmek (3); Suriyeliler (3); Tabak (3); Toplum (3); Akribalık (2); Gün (2); Kısır (2); Alişveriş (2); Atatürk (2); Çay (2); Çocuk (2); Dost (2); Ev Alma Komşu Al (2); Fedakârlık (2); Gelip Gitmek (2); Gürültü (2); İnsanlık (2); İyi Davranmak (2); Karşılıklı (2); Komşusu Açken Tok Yatan Bizden Değildir (2); Samimiyet (2); Sıra Arkadaşı (2); Sohbet (2)

Sevgi (868)

Sevdiklerim (118); Aşk (70); Aile (4); 7 Öğretmen (31); Anne (31); Kalp (20); Arkadaş (14); Duygu (12); Değer (10); İnsan (8); Küçükler (8); Uysal (7); Karşılıksız (7); Şefkat (6); Allah (6); Merhamet (5); Huzur (5); Ben (5); Atatürk (5); Emek (5); Hoşlanmak (4); Kardeşlik (4); Hayvanlar (4); Hz. Muhammed (4); İlgi (4); Bağlılık (3); Hoşgörü (3); Saygı (3); Dostluk (3); Gönül (3); Güven (3); Mutluluk (3); Anlayışlı (3); İhtiyaç (3); Yardım (3); İsim (2); Sevgi Dolu (2); Gülümseme (2); Anlatım (2); Aşık Olmak (2); Bebekler (2); Beşiktaş (2); Doğu (2); Dünya (2); Kendim (2); Sevgi (2); Sevmek (2)

Sorumluluk (783)

Görev (103); Ödev (39); Okul (22); Üstlenmek (18); Babam (17); Ben (15); Yük (14); Aile (14); İşini Yapmak (11); Dersler (10); Zorunluluk (10); Üzerine Düşen (10); Sınav (10); Öğrenci (9); İnsan (9); Olgunluk (9); Baba (7); Büyüme (7); Atatürk (6); Özgüven (6); Yapılacaklar (5); Birey (5); Gelecek (5); Vazife (5); Tutumluluk (4); Emanet (4); Evlenmek (4); Hayat (4); Kendim (3); Sorumluluk (3); Yerine Getirmek (3); Büyükler (3); Annem (3); Evlilik (3); Gerekliklik (3); Hz. Muhammed (3); İş Pay (3); Üniversite (3); Arkadaş (2); Ders Çalışmak (2); Güven (2); Çalışkanlık (2); Her Şey (2); Saygı (2); Abim (2); Sorumsuz (2); Başarı (2); Benimsemek (2); Cumhurbaşkanı (2); Erdem (2); Fedakarlık (2); Felsefe (2); Herkes (2); Hesap Vermek (2); Hizmet (2); Kardeş (2); Karı Koca (2); Mehmet Akif Ersoy (2); Sevgi (2); Yükümlülük (2)